

Innovationsnetværk Danmark Performanceregnskab 2010

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Innovation: Analyse og evaluering 08/2010

Innovationsnetværk Danmark Performanceregnskab 2010

Innovation: Analyse og evaluering 8/2010

Forsknings- og Innovationsstyrelsen
Bredgade 40
1260 København K
Tlf: 35446200
Fax: 35446201

Rapporten er udarbejdet af Iris Group for
Forsknings- og Innovationsstyrelsen

Publikationen udleveres gratis så længe lager haves ved
henvendelse til:

Rosendahls - Schultz Grafisk
Herstedvang 10
2620 Albertslund
schultz@schultz-grafisk.dk

Publikationen kan også hentes på www.fi.dk

Internet ISSN: 1902-889X

Design: Formidabel Aps

Tryk: Printdivision

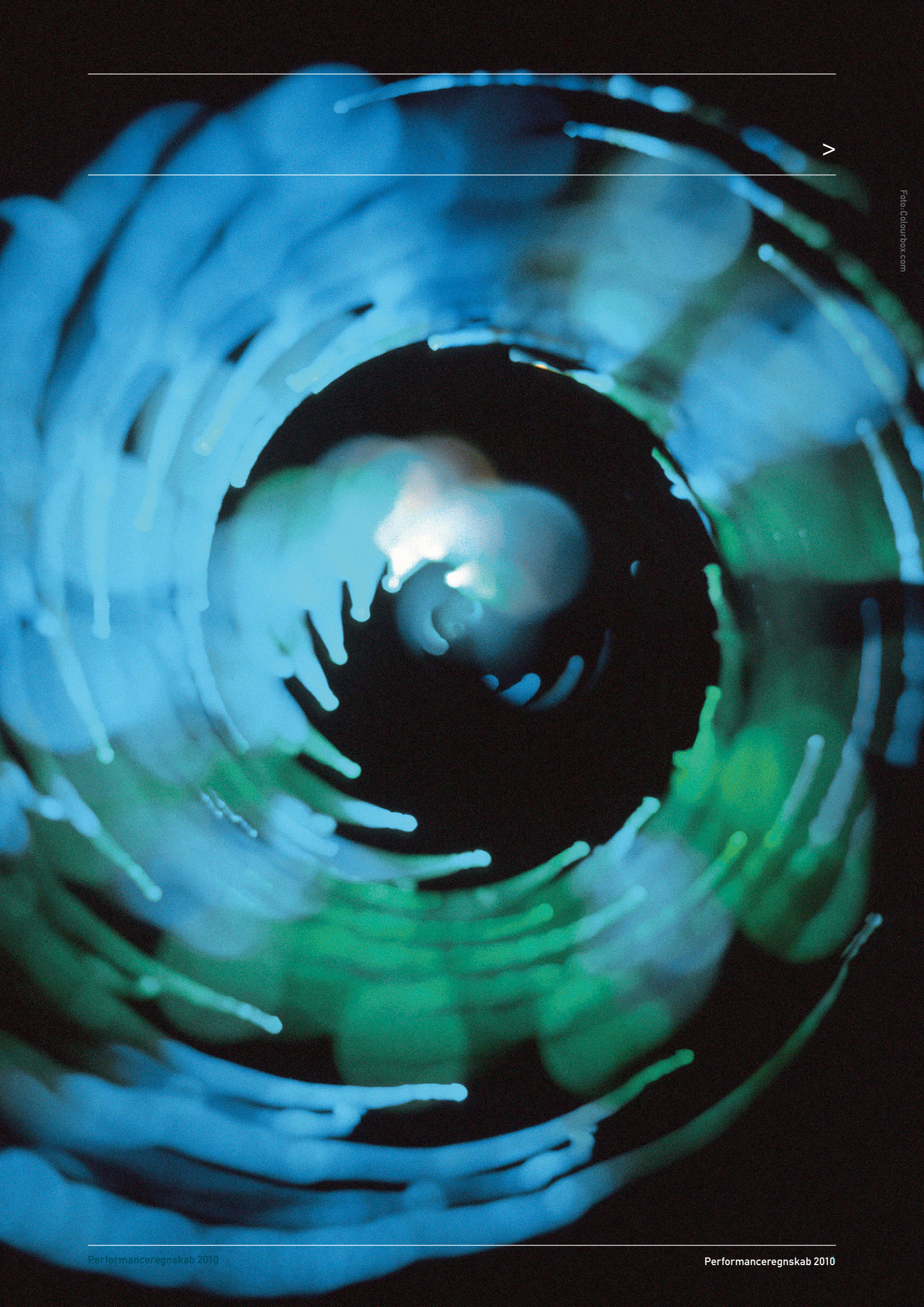
Oplag:1000

ISSN: 1902-8555

Innovationsnetværk Danmark

- Performanceregnskab 2010

Forsknings- og Innovationstyrelsen
Oktober 2010

1. RESUMÉ	4
1.1. Hovedresultater	6
1.2. Disposition og grundlag for regnskabet	10
2. INTRODUKTION TIL INNOVATIONSNETVÆRKENE	11
2.1. Hvorfor innovationsnetværk?	11
2.2. Familien af innovationsnetværk er en dynamisk størrelse	11
3. NETVÆRKENES RESULTATER OG RESSOURCER	16
3.1. Sådan måles resultater og ressourcer	16
3.2. Hvor meget viden opbygges og spredes?	17
3.3. Hvordan påvirker netværkene virksomhedernes innovation?	23
3.4. Netværkenes ressourcer	25
3.5. De samlede effekter af de 23 netværk	26
4. NETVÆRKENES AKTIVITETER	27
4.1. Netværkenes ni kerneaktiviteter	27
4.2. Udviklingen i netværkenes samlede aktivitetsniveau	29
4.3. Brobygning og etablering af mødesteder	31
4.4. Samarbejdsprojekter	34
4.5. Videnformidling	39
Bilag 1 performanceregnskabet i tal	44
Bilag 2 kort præsentation af alle netværk	48
Publikationer i 2009-2010	52

1.1. HOVEDRESULTATER

Innovationsnetværkene er et af de centrale danske initiativer til at give de danske virksomheders innovationsindsats et løft. Det sker ved, at innovationsnetværkene bygger bro mellem dansk erhvervsliv og den store produktion af viden, der foregår på universiteter, andre forsknings- og uddannelsesinstitutioner og teknologiske serviceinstitutter. Innovationsnetværkene har især en rolle i at hjælpe de små- og mellemstore virksomheder i gang med at trække på viden fra videninstitutionerne. Gennem opsøgende arbejde, informationsaktiviteter, konferencer, tilbud om match-making, innovationsprojekter mv. skal netværkene fungere som en hoveddør ind til videninstitutionerne og de rette forskere og undervisere.

Indeværende performanceregnskab er det fjerde i rækken og har til formål at følge udviklingen i innovationsnetværkenes resultater og aktiviteter.

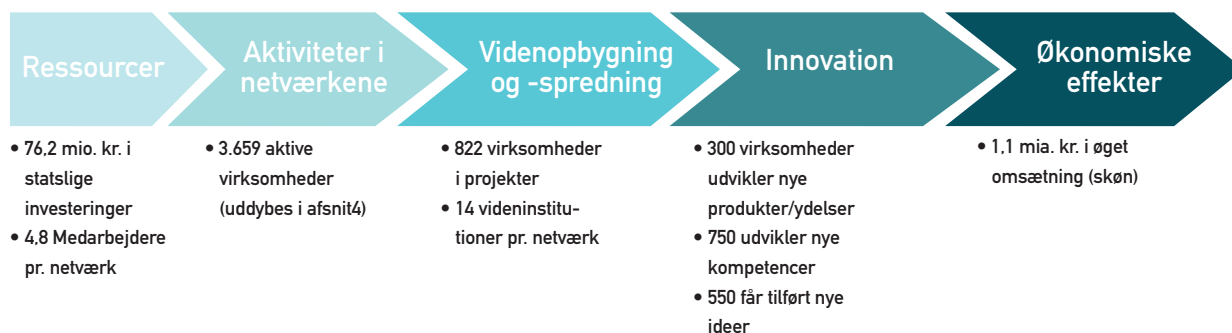
Performanceregnskabet viser tal for de 23 innovationsnetværk i 2009 og for udviklingen fra 2006-2009.

Netværkenes resultater og ressourcer 2009

Performanceregnskabets vigtigste formål er at dokumentere de erhvervsmæssige effekter af netværkenes indsats. Det er ikke en let opgave – for mange af netværkenes effekter viser sig først som innovation senere – i nogle tilfælde først om 5-10 år. Desuden er det svært at måle på, hvordan netværkene formår at ændre virksomhedernes indstilling til at tænke i nye baner – fx som effekt af, at virksomheden har deltaget i seminarer eller har medvirket i et innovationsprojekt med et universitet eller en uddannelsesinstitution.

Figur 1.1. giver et overblik over nogle af innovationsnetværkenes vigtige resultater.

Figur 1.1. Netværkenes resultater i 2009

Figur 1.1. viser, at staten i 2009 investerede 76,2 mio. kr. i innovationsnetværkene, samt at netværkene i gennemsnit havde 4,8 årsværk at gøre godt med.

Figuren opsummerer også, at 822 virksomheder i 2009 indgik i samspilsprojekter med videninstitutioner i kraft af deltagelse i netværket. Og at der i gennemsnit var 14 videninstitutioner involveret i hvert af netværkene.

300 virksomheder udviklede nye produkter, ydelser eller koncepter som følge af at have deltaget i et samspilsprojekt eller i en anden aktivitet initieret af netværket. 750 udviklede nye kompetencer, der markant øgede deres evne til at arbejde med innovation og 550 virksomheder fik nye ideer til innovation.

Figuren giver yderst til højre et forsigtigt bud på, at virksomhederne tilsammen kan forvente et mersalg på 1,1 mia. kr. som følge af, at de har deltaget i innovationsnetværkene.

Krisen har også kunnet mærkes i netværkene – men kun i begrænset omfang

Regnskabet ser også på udviklingen i resultater i forhold til tidligere år.

Set i lyset af, at den økonomiske krise for alvor slog igennem i Danmark i 2009 og førte til en væsentlig reduktion i virksomhedernes villighed til at deltage i risikofyldte forsknings- og innovationsaktiviteter, kunne man have frygtet alvorlige negative konsekvenser for netværkenes resultater.

Men helt så dårligt er det ikke gået. Ganske vist kan der måles et fald i nogle resultater, men nedgangen er relativt begrænset. Samtidig er der også målt fremgang på flere områder, som giver grobund for optimisme for de kommende år.

10 procent færre virksomheder deltog i 2009 i samarbejdsprojekter som følge af deltagelse i et innovationsnetværk – målt i forhold til 2008. Især de mindre virksomheder holdt sig tilbage. 20 procent færre virksomheder med under 50 ansatte deltog i projekter.

Nedgangen i virksomheder i samarbejdsprojekter slog igennem på de konkrete innovationer - der kom nemlig 25 procent færre nye ydelser, produkter eller koncepter ud af aktiviteterne i innovationsnetværkene end i 2008.

Udviklingen skyldes hovedsageligt to forhold:

- Den **verdensomspændende økonomiske krise** stiller de danske virksomheder over for nye udfordringer, som naturligt nok får en del virksomheder til at reducere deres omkostninger og gennemføre besparelser – bl.a. i udgifterne til forsknings- og udviklingsaktiviteter. I stedet fokuserer virksomhederne på den nære forretning, og de er dermed ikke så tilbøjelige til at indgå i projekter i innovationsnetværkene. Især de mindre virksomheder er påvirket af den globale økonomiske krise, og mange har dermed ikke kunne finde ressourcerne til at deltage i samspilsprojekter.

- Otte af **netværkene var enten helt nye eller blev sammenlagt** i 2009. På længere sigt bør det have en positiv effekt, da der dermed skabes synergi og mere slagkraftige netværk. På kort sigt giver det sig dog udslag i dårligere resultater, da det er en stor opgave at igangsætte et nyt netværk – og da det kan være ressourcekrævende at lægge flere netværk sammen. Innovation og samarbejde handler i meget høj grad om opbygning af relationer, og derfor sættes projekter ikke i søen fra den ene dag til den anden. De fire nye netværk står derfor tilsammen for kun 28 af de 822 virksomheder i samarbejdsprojekter – altså kun 3 procent af det samlede antal virksomheder. De fire ny-sammenlagte netværk oplevede et fald på 40 procent i antallet af virksomheder involveret i samarbejdsprojekter. Det er et noget mere markant fald end i de øvrige netværk, som oplevede et fald på knapt 10 procent.

Når den økonomiske krise klinger ud, må det forventes, at flere virksomheder igen finder tidsmæssigt og økonomisk overskud til at indgå i samspilsprojekter. Samtidigt må det forventes, at de otte nye ”2009-netværk” i løbet af 2010 vil være nået ind i en fase, hvor de kan sætte mange flere samarbejdsprojekter i søen.

Samtidig indikerer tallene, at der er udsigt til mere innovation i fremtiden. Knapt 20 procent flere virksomheder fik nye ideer til innovation ved at deltage i et netværk i 2009 – set i forhold til 2008. Og knapt 20 procent fik bedre kompetencer til at kunne arbejde med innovation. Opgaven er nu at sikre, at disse ideer og kompetencer for alvor kommer i spil, og i de kommende år udmønter sig i nye produkter og ydelser.

På resultatsiden skal det også nævnes, at regnskabet påpeger netværkenes vigende evne til at inddrage nye virksomheder i samarbejdsprojekter. Der skete fra 2006 til 2009 en halvvering af førstegangsdeltagerne – antallet er faldet fra 400 nye virksomheder pr. år til 200 på de fire år. Her har netværkene således en vigtig opgave at løfte. Det er dog en opgave, som alt andet lige bliver vanskeligere år for år i takt med at stadig flere virksomheder prøver at samarbejde med videninstitutioner.

Ikke desto mindre er det afgørende, at netværkene får mere fokus på at inddrage nye deltagere., hvis Rådet for Teknologi og Innovation skal få opfyldt det nye mål om, at 6.000 virksomheder i 2013 skal have samarbejdet med videninstitutioner

Der er i 2010 opstartet flere nye netværk, og det forventes, at de vil kunne række ud til en helt ny gruppe af virksomheder. Og at flere af de etablerede netværk vil gøre mere ud af at få nye virksomheder inddraget i konkrete projekter – en opgave, der ofte er mere krævende, end at få virksomheder til at deltage i konferencer eller andre mindre forpligtende netværksaktiviteter. En mere udbredt brug af systematisk matchmaking er en vej frem (dvs netværkenes tilbud om at matche individuelle virksomheder og forskere for at skabe et grundlag for, at de kan igangsætte fælles projekter). Desuden kan netværkene med fordel samarbejde med andre dele af det danske erhvervsfremmesystem om markedsføring af netværkene - fx den kommunale erhvervsservice, brancheforeninger og regionale væksthuse.

Netværkenes aktivitetsniveau

På aktivitetssiden viser regnskabet, at netværkene grundlæggende er aktive inden for tre hovedkategorier: 1) brobygning og etablering af mødesteder, 2) samarbejdsprojekter og 3) videnformidling. Inden for disse områder er der i alt ni forskellige kerneaktiviteter.

Performanceregnskabet viser, at 3.659 virksomheder deltog i netværkenes aktiviteter, hvilket stort set svarer til sidste års niveau. Heraf har to ud af tre virksomheder under 50 ansatte. Det er en lidt mindre andel end året før. Ikke desto mindre må man konstatere, at netværkene fortsat er gode til at få inddraget de mindre virksomheder.

Følgende tendenser i udviklingen i aktivitetsniveauet skal fremhæves:

- **Færre innovationsprojekter – men flere forprojekter.** Mens netværkene i 2009 satte 25 procent færre innovationsprojekter i gang, har netværkene i 2009 haft succes med de såkaldte forprojekter. Der blev i 2009 igangsat 20 procent flere forprojekter end i 2008 – med næsten 20 procent flere virksomheder. På grund af krisen har mange virksomheder ikke kunne afse kræfter til at engagere sig i innovationsprojekter, men i stedet ønsket at deltage i mindre ambitiøse forprojekter, som fx kan hjælpe dem med at konkretisere end ide eller afprøve løsninger i lille skala – og evt. senere igangsætte et egentligt innovationsprojekt.
- **Flere virksomheder inddraget i matchmaking.** I alt fik 1.215 virksomheder individuel hjælp af innovationsnetværkene til at identificere relevante forskere. Det var 40 procent flere end i 2008, og det gør matchmaking til den store højdespringer i 2009. Der er dog to udfordringer: 1) Matchmaking-aktiviteterne var ulige fordelt mellem netværkene - en fjerdedel af netværkene tilbød *ikke* matchmaking i 2009. Og fire ud af de 23 netværk tegnede sig for 60 procent at matchmaking-forløbene. 2) Matchmaking-forløbene var stadig ret fokuserede på virksomhederne i netværkets egen region. Næsten halvdelen af matchmaking-aktiviteterne i 2009 var rettet mod virksomhederne i nærområdet. Der ligger således fortsat en stor opgave for mange netværk i at styrke den systematiske matchmaking og udbrede matchmakingen til virksomheder i hele landet.
- **Mindre rådgivning om projektf finansiering.** Kun 10 af netværkene udbød i 2009 rådgivning om projektf finansiering. Det er 30 procent færre end året før og en beklagelig udvikling, idet det er de færreste projekter, der kan finansieres af netværkenes egne midler. Det kræver særlige kompetencer at navigere i de forskellige ordninger til projektf finansiering – og det er ikke en let øvelse at udforme en ansøgning til disse midler. Der er derfor god grund til, at netværkene skruer op for bluset på dette område, så perspektivrige projekter ikke bliver liggende i skuffen på grund af manglende viden om mulige finansieringsmuligheder.

1.2. DISPOSITION OG GRUNDLAG FOR REGNSKABET

Performanceregnskabet indeholder tre yderligere afsnit.

Afsnit 2 giver et overblik over netværkene i såvel 2009 som 2010, og netværkenes mål og udfordringer beskrives.

Afsnit 3 viser netværkenes resultater og ressourceforbrug i 2009. Målesystemet introduceres og der sættes tal på, hvor mange virksomheder der har fået overført viden fra videninstitutioner til virksomheder, samt på hvor mange virksomheder der er blevet mere innovative. Afsnittet ser også på netværkenes ressourceforbrug. Der gives et bud på, hvad netværkene har betydet for virksomhedernes omsætning.

Afsnit 4 viser en række tal for netværkenes aktivitetsniveau målt på tre kerneaktiviteter: Brobygning og mødesteder, samarbejdsprojekter og videnformidling.

Bilag 1 giver en samlet oversigt over tallene i regnskabet. De vil sige de 23 netværks samlede resultater, aktiviteter og ressourcer i 2009 samt udviklingen fra 2006 til 2009.

Bilag 2 indeholder korte beskrivelser af hvert af de 22 netværk, der eksisterede pr. 1. juni 2010.

Performanceregnskabet er i lighed med de øvrige år udarbejdet af IRIS Group. Oplysningerne er tilvejebragt via en omfattende spørgeskemaundersøgelse blandt alle netværksansvarlige i april 2009. Alle netværk har besvaret skemaet¹.

¹ Innovationsnetværket InfiNIT blev etableret pr. 1.3.2009 som en sammenlægning af innovationsnetværkene Komialt og Mobile Systems. InfiNIT har af administrative grunde kun kunne besvare spørgeskemaet for perioden 1.3.2009-31.8.2009. Innovationsnetværket BioPeople blev igangsat 1.1.2010, men har rapporteret om visse aktiviteter og resultater i 2009, da netværket er en sammenlægning af netværkene BioSys og BioLogue, som kørte visse aktiviteter videre ind i 2009.

Photo: iStock photo

2.1. HVORFOR INNOVATIONSNETVÆRK?

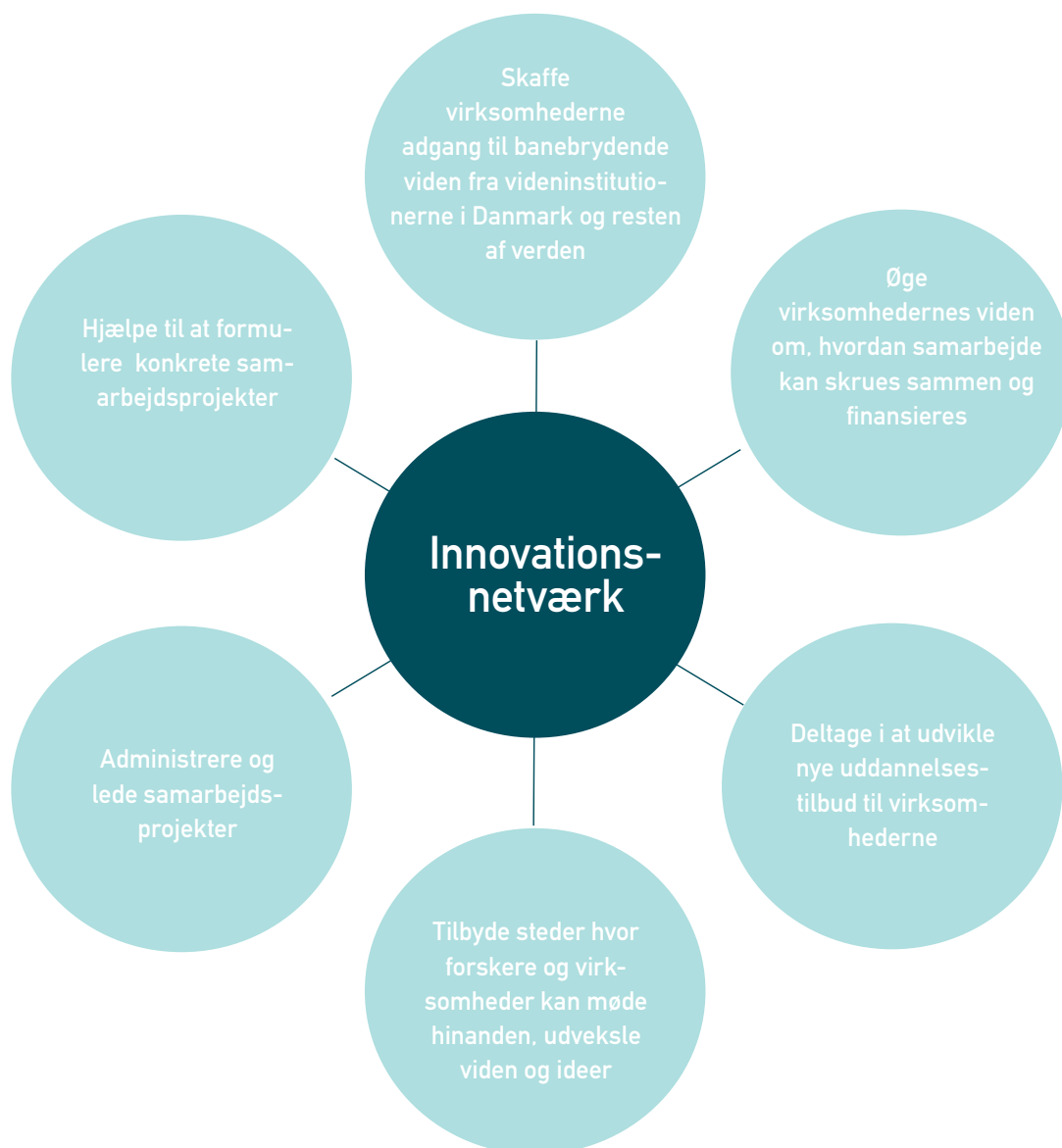
Det er efterhånden velkendt, at flere og flere danske virksomheder skal arbejde med at få mere viden ind i deres produkter, ydelser og produktionsmetoder, hvis de vil klare sig godt i den globale konkurrence. En af kilderne til mere videnintensive produkter er at skabe innovation i samarbejde med videninstitutioner. Det er dog lettere sagt end gjort, især hvis man er en lille eller mellemstor virksomhed, som ikke kender meget til, hvordan universiteter og uddannelsesinstitutioner arbejder. Og ikke helt kan sætte ord på, hvilken form for viden man har brug for for at kunne udvikle sig. Samtidig udvikler forskere på danske universiteter og videninstitutioner løbende banebrydende ny viden, som ikke automatisk finder frem til virksomheder, der kunne have gavn af denne viden.

Innovationsnetværkene er sat i verden for at tage hånd om denne problemstilling. De skal skabe gode rammer for, at mere viden flyder fra videninstitutionerne til danske virksomheder. Og i 2007 satte Rådet for Teknologi og Innovation - i forbindelse med formuleringen af innovationsstrategien "InnovationDanmark 2007-2010" - et mål om, at andelen af virksomheder med under 250 ansatte, som samarbejder med videninstitutioner, i 2010 skulle øges fra de daværende 7 procent til 10 procent.

Innovationsnetværkene blev tiltænkt en central rolle i at realisere dette mål. Innovationsnetværkene er en platform, som giver virksomheder og forskere mulighed for at udveksle viden og ideer – og som hjælper med at parterne kan igangsætte konkrete projekter inden for et fagligt eller teknologisk afgrænset område. Nogle netværk beskæftiger sig med brobygning og samarbejde inden for særlige teknologiområder, som fx informations- og kommunikationsteknologi, miljøteknologi eller bioteknologi. Andre har fokus på at skabe samarbejdsprojekter inden for særlige temaområder – fx brugerdreven innovation eller oplevelsesøkonomi eller inden for særlige sektorer, fx fødevarersektoren.

Figur 2.1. illustrerer nogle af de måder, hvorpå netværkene kan være behjælpelige med at nedbryde barriererne for samspillet om forskning, innovation og teknologiuudvikling mellem virksomheder og videninstitutioner. Performanceregnskabets afsnit 4 uddyber, hvilke konkrete aktiviteter netværkene tilbyder.

Figur 2.1. Innovationsnetværkene kan hjælpe på mange forskellige fronter

2.2. FAMILIEN AF INNOVATIONSNETVÆRK ER EN DYNAMISK STØRRELSE

Antallet af innovationsnetværk varierer fra år til år. Nogle netværk lukker helt ned, andre lever videre uden for innovationsnetværksordningen. Nogle bliver slået sammen for at skabe mere kritisk masse. Og helt nye dukker op. Udgangspunktet er at de netværk, som performer godt fortsat finansieres. Således var landkortet over innovationsnetværkene anderledes i 2009 end i 2008 – og i 2010 er der også sket ændringer.

I 2009 var der i alt 23 netværk – mod 27 året før. Af de 23 netværk havde 15 eksisteret i flere år (hovedparten siden 2006), fire netværk blev reorganiseret ved sammenlægninger af eksisterende netværk, mens andre fire blev nyetableret, jf. figur 2.2. Det er disse 23 netværk, der indgår i indeværende performanceregnskab.

Figur 2.2. De 23 innovationsnetværk i 2009

15 UÆNDREDE NETVÆRK	4 SAMMENLAGTE NETVÆRK	4 NYE
<ul style="list-style-type: none"> • AluCluster (1999) • RoboCluster (2003) • Offshore Center Danmark (2003) • Seedland (2003) • Center for Bioenergi og Miljøteknologisk innovation (2006) • LavEByg (2006) • Nordjysk Innovations- og Kompetencecenter for Vedvarende Energi (2006) • VE-NET (2006) • VindKraftNet (2006) • Center for Software Defined Radio (2006) • ApEx – Center for Anvendt Oplevelsesøkonomi (2006) • Dansk Videncenter for Oplevelsesøkonomi (2006) • Center for Sundhedsteknologi (2006) • SundhedsITnet (2006) • Netværk for Forskningsbaseret Brugerdrevet Innovation (2006) 	<ul style="list-style-type: none"> • Innovationsnetværk for Biosundhed - Biopeople (tidligere: Biologie og BioSys) • Fødevaresektorens Innovationsnetværk (tidligere: Center for fødevarerudvikling og Innovation - og Stålcenrum) • InfiNIT (tidligere: Komialt og Mobile Systems) • Innovationsnetværket Livs stil, Bolig og Beklædning (tidligere: Udviklingscenter for Træ og Møbler og Videncenter for Intelligente Tekstiler) 	<p>NETVÆRK</p> <ul style="list-style-type: none"> • Animation Hub • Dansk Lydteknologi • Innovationsnetværket PlastNet • Innovationsnetværket TransportNet

Pr. 1. juni 2010 er der 22 netværk med i innovationsnetværksfamilien. Ændringerne er sket ved, at syv netværk ikke længere er med i innovationsnetværksordningen. Til gengæld er nye kommet til.

Forsknings- og Innovationsstyrelsen gennemførte i foråret 2010 en udbudsrunde, hvor nye partnerskaber havde mulighed for at søge status som innovationsnetværk. Resultatet er syv nye netværk – hvoraf fire er helt nye netværk, og tre er baseret på eksisterende netværk. Tre af de syv netværk handler om serviceinnovation. Rådet for Teknologi og Innovation vil gøre en ekstra indsats på dette område, fordi udviklingen af serviceydelser har en afgørende betydning for den danske økonomi. De nye innovationsnetværk skal være med til at sikre, at også serviceerhvervene får gavn af den offentlige forskning, og at Danmark udnytter servicesektorens store vækst- og eksportpotentiale.

Dertil kommer, at Rådet for Teknologi og Innovation i 2010 har igangsat tre store partnerskaber, hvor virksomheder, forskningsinstitutioner og offentlige myndigheder er gået sammen for at løse konkrete samfundsmæssige udfordringer inden for klima og sundhedsområdet. De tre partnerskaber skal udvikle nyskabende teknologier, der både skal komme borgerne og virksomhederne til gavn.

Partnerskaberne hører også med i innovationsnetværksfamilien, selvom de er mere fokuserede på at løse konkrete problemstillinger end innovationsnetværkene. Ligesom innovationsnetværkene er aktiviteterne og tilgangen til innovation i partnerskaberne karakteriseret ved en åben proces, hvor erhvervslivet matches med videninstitutioner - og i dette tilfælde også offentlige organisationer. Alle tilbyder et mødested for parter med interesse for viden og innovation inden for de samme områder. Og de har et sekretariat, der hjælper med facilitering og ledelse af innovationsprojekter.

Boks: LEV VEL – et nyt partnerskab skal løse konkret problemstilling

Partnerskabet "LEV VEL, innovation til ældre", som har fået bevilget 22,5 mio. kr. Partnerskabet tæller virksomheder, sygehuse, universiteter, kommuner og patientforeninger, som sammen vil søge at løse nogle af de problemer, der er forbundet med det aldrende samfund. Partnerskabet vil udvikle services eller produkter, som betyder øget livskvalitet for de selvhjulpne ældre, og som samtidig afhjælper ressourceproblematikken i relation til den aktuelle demografiske udfordring.

Tabel 2.1. giver et overblik over innovationsnetværkene pr. 1. juni 2010, mens bilag 2 uddyber, hvad de enkelte netværk beskæftiger sig med.

Temaområde	Navn og etableringsår
Energi	Offshore Center Danmark (2003) VE-NET (2006) Innovationsnetværket for biomasse (2010) ²
Byggeri	InnoBYG – Innovationsnetværk for energieffektivt og bæredygtigt byggeri (2010) ³
Miljø	Innovationsnetværket for Miljøteknologi (2010) Partnerskabet Vand i Byer (2010)*
Fødevarer	Food Network - Fødevarersektorens Innovationsnetværk (2009)
Informations- og kommunikationsteknologi	Animation Hub (2009) InfinIT- Innovationsnetværket for informationsteknologi (2009)
Service	Innovationsnetværket for Markedsføring og Forbrugerforståelse (2010) Innovationsnetværket Service Platform (2010)
Oplevelsesøkonomi og turisme	Innovationsnetværket for Videnbaseret Oplevelsesøkonomi (2010) ⁴
Produktionsteknologi og nye materialer	AluCluster (1999) RoboCluster (2003) Innovationsnetværket PlastNet (2009) Lydteknologi (2009) Innovationsnetværket for Dansk Lysteknologi (2010) Innovationsnetværket Livsstil - Bolig og Beklædning (2001)
Sundhed/medico	BioPeople (2009) Lev VEL – innovation til ældre (2010)* Unik – innovative løsninger til kronisk syge (2010)*
Transport	Transportens innovationsnetværk (2009)

* = De tre problemorienterede partnerskaber igangsat af Rådet for Teknologi og Innovation (RTI)

² Tager udgangspunkt i innovationsnetværket CBMI – Center for Bioenergi og Miljøteknologisk Innovation.

³ Er en videreførelse af innovationsnetværket LavEByg – dog med et bredere sigte.

⁴ Netværket er en sammenlægning af ApEx – Center for Anvendt Oplevelsesøkonomi og Dansk Center for Oplevelsesøkonomi (DANVIFO) samt en række nye aktører.

3.1. SÅDAN MÅLES RESULTATER OG RESSOURCER

Hovedformålet med performanceregnskabet er at give et indblik i de økonomiske effekter af innovationsnetværkene. Med andre ord: Hvad er der kommet ud af, at staten (og andre) har støttet etableringen af 23 innovationsnetværk? Hvor meget mere innovation har det resulteret i? Højere omsætning? Nye ideer? Nye kompetencer?

IRIS Group har sammen med Forsknings- og innovationsstyrelsen over de seneste år udviklet et målesystem med en række sammenhængende indikatorer, som kan give et billede af netværkenes effekter. De grundlæggende elementer af målesystemet er illustreret i figur 3.1. nedenfor. De blå pile - og indikatorerne listet under dem - måler på ressourceindsatsen og på resultaterne, som er de områder, der behandles i indeværende kapitel. Aktiviteterne i netværkene (pil nummer to i figuren) måles også via en række indikatorer og behandles særskilt i kapitel 4.

Figur 3.1. System til måling af netværkenes resultater

Hvis vi begynder læsningen af figuren yderst til venstre måler regnskabet ressourceindsatsen i netværkene – det vil sige de beløb, som staten og andre investerede i netværkene i 2009, og antallet af medarbejdere i netværkene (pil 1).

På resultatsiden tager regnskabet for det første fat i at opgøre netværkenes *videnopbygning* og *videnspredning* (pil 3). Det måles dels på antallet af virksomheder, der – som direkte følge af netværksdeltagelsen - i 2009 indgik i samarbejdsprojekter med videninstitutioner, dels opgøres antallet af videninstitutioner involveret i netværkene.

For det andet måles der på, i hvor høj grad videnoverførslen førte til *innovation* i virksomhederne (pil 4). Konkret vises dette ved antallet af virksomheder, der udviklede nye produkter eller ydelser som følge af netværksdeltagelsen. Og ved antallet af virksomheder, der i 2009 fik tilført nye kompetencer eller ideer, fordi de deltog i netværkene.

Til sidst gives et bud på, hvor meget virksomhederne har øget deres omsætning som følge af innovationsnetværkenes eksistens (pil 5). Ingen kender dette tal præcist – og det er en umulig opgave at finde frem til det via spørgeskemaundersøgelser. Men på baggrund af en tidligere undersøgelse af netværkssamarbejders effekt på virksomheders omsætning, gives der et forsigtigt bud på meromsætningen i 2009.

Som optakt til fremlæggelsen af resultaterne skal det understreges, at det selvfølgelig ikke er nogen let opgave at opgøre effekten af innovationsnetværkene. Nogle effekter vil først vise sig om 5-10 år. Andre effekter er indirekte og handler om de gevinster, der kommer ud af, at både virksomheder og videninstitutioner ændrer deres ”mindset” omkring mulighederne i vidensamarbejder. Ikke desto mindre hjælper målesystemet til, at der her kan gøres et forsøg på at opgøre gevinsterne.

3.2. HVOR MEGET VIDEN OPBYGGES OG SPREDES?

FÆRRE VIRKSOMHEDER I SAMARBEJDSPROJEKTER

Der er et klart potentiale for, at flere danske virksomheder begynder at samarbejde med forskere og undervisere. Danmark halter bagud ift. en række andre OECD lande, og Rådet for Teknologi og Innovation fastsatte i 2007 et mål om, at langt flere virksomheder skulle prøve kræfter med vidensamarbejde. Fra at det kun var hver 15. virksomhed, der samarbejdede med videninstitutioner i 2007, skulle andelen stige til hver tiende danske virksomhed i 2010.

Netværkene er et vigtigt instrument i denne sammenhæng. Netværkene har nemlig et langt større kontaktnet til små og mellemstore virksomheder, end de enkelte forskere og videninstitutioner. Netværkene har et blik for at se mulige koblinger mellem ny viden og forretningsudvikling. Og de har en redskabskasse med værktøjer til at koble de to verdener.

Som det fremgår af afsnit 4, fører netværkene virksomheder og videninstitutioner sammen via en række aktiviteter, såsom individuel matchmaking til virksomheder og forskere og idégenereringsforløb med henblik på at designe konkrete samarbejdsprojekter. Altså aktiviteter med en målsætning om at munde ud i konkrete samarbejdsprojekter, der både lever op til forskernes ønsker om at afprøve ny viden i praksis og de mindre virksomheders krav om hurtige og synlige resultater.

Figur 3.2. viser antallet af virksomheder, der i 2006-2009 samarbejdede med videninstitutioner som følge af, at de blev ”ført sammen” i netværket⁶.

Figur 3.2. Antal virksomheder der indgår i projekter sammen med videninstitutioner som følge af deres deltagelse i et innovationsnetværk, 2006-2009

I 2009 deltog 822 virksomheder i samspilsprojekter. Det var det næsthøjeste antal virksomheder i fireårsperioden, men samtidigt et fald på 10 procent i forhold til 2008.

I betragtning af at fire netværk var helt nye og at den økonomiske krise for alvor slog igennem i 2009, er nedgangen i antallet af det samlede antal virksomheder i samarbejdsprojekter hverken overraskende eller foruroligende.

Det er en stor opgave at igangsætte et nyt netværk. Innovation og samarbejde handler i meget høj grad om opbygning af relationer, og derfor sættes projekter ikke i søen fra den ene dag til den anden. Bl.a. derfor kan de fire helt nye netværk ikke bryste sig af lige så mange virksomheder i projekter, som de mere etablerede netværk. De fire nye netværk står tilsammen for 28 af de 822 virksomheder i samarbejdsprojekter – altså kun 3 procent af det samlede antal virksomheder.

Desuden kan det for nogle netværk være ret ressourcekrævende at gennemgå en fusion. De fire ny-sammenlagte netværk har således oplevet et fald på 40 procent i antallet af virksomheder involveret i samarbejdsprojekter. De øvrige netværk oplevede et fald på knapt 10 procent. Hvor de sammenlagte netværk samlet set havde 201 virksomheder engageret i projekter i 2008 var antallet faldet til kun 127 virksomheder efter sammenlægningen i 2009. Det påvirker naturligvis også billedet, at ét af de sammenlagte netværk først for alvor kom i gang i 2010 – og at ét netværk kun har haft mulighed for at afrapportere resultater for halvdelen af 2009.

De 15 ”veletablerede” netværk stod dermed for at bringe godt 80 procent af virksomhederne ind i projekterne. Til gengæld må det forventes, at de otte nye eller sammenlagte ”2009-netværk” i løbet af 2010 vil være nået ind i en fase, hvor de kan sætte mange flere samarbejdsprojekter i søen.

Endelig skal den verdensomspændende økonomiske krises indflydelse på netværkenes aktiviteter og resultater påpeges. Den økonomiske krise stiller de danske virksomheder over for nye udfordringer, som naturligt nok får en del virksomheder til at reducere deres omkostninger og gennemføre besparelser – bl.a. i udgifterne til forsknings- og udviklingsaktiviteter. I stedet fokuserer på den nære forretning, og de er dermed ikke så tilbøjelige til at indgå i projekter i innovationsnetværkene.

Denne tendens kan især være med til at forklare det relativt store fald i antallet af mindre virksomheder i samspilsprojekterne (20 procent færre end i 2008, jf. figur 3.2.). Især de mindre virksomheder var påvirket af den globale økonomiske krise, og mange har dermed ikke kunne finde ressourcerne til at deltage i samspilsprojekter⁷.

⁶ Tallene inkluderer projekter, hvor virksomheder og mindst én videninstitution har fundet sammen. Tal-lene inkluderer både projekter, hvor netværket har været tovholder eller projektleder samt projekter, der blev igangsat i netværket og derefter udført ”uden for” netværkets regi.

⁷ Se også Forsknings- og innovationsstyrelsens (2009). ”Erhvervslivets forskning, udvikling og innovation i Danmark 2009 – Den økonomiske krises betydning”.

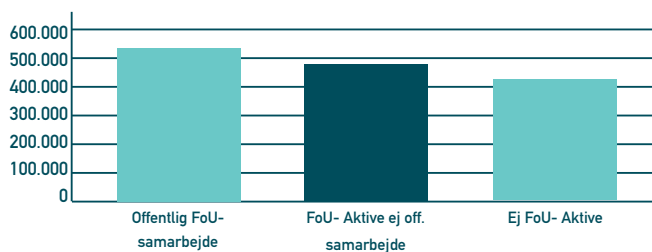
Effekter af samarbejdsprojekter om erhvervslivets forskning, udvikling og innovation

Forsknings- og Innovationsstyrelsen har i 2010 lavet flere større målinger af de privat- og samfundsøkonomiske effekter af virksomhedernes forskning, udvikling og innovation (FoU). Analyserne ser blandt andet på, hvad effekten af virksomheders investeringer i forskning, udvikling og innovation er på deres produktivitet samt på, hvad virksomhederne får ud af at samarbejde om innovation med videninstitutioner. Begge dele understøtter innovationsnetværkene.

Det gælder for alle brancher, at de FoU-aktive virksomheder gennemsnitlig har en højere produktivitet per medarbejder end ikke FoU-aktive virksomheder.

Den gennemsnitlige FoU-aktive virksomhed får en marginal merværditilvækst på 66 pct. af at øge deres investeringer i FoU.

FoU-aktive virksomheder, der samarbejder med offentlige videninstitutioner, har gennemsnitlig 15 pct. højere produktivitet per medarbejder end FoU-aktive virksomheder, der ikke samarbejder.

Kilde: Produktivitetseffekter af erhvervslivets forskning, udvikling og innovation. Forsknings- og Innovationsstyrelsen 2009

Øgede investeringer i FoU betyder samfundsøkonomiske effekter i form af vækst, beskæftigelse og velfærd. De samfundsøkonomiske effekter af en permanent stigning i erhvervslivets investeringer i FoU på 5,5 mia. kr. – for at nå Barcelonamålsætningen i 2010 – slår ifølge ADAM-modellen for dansk økonomi for alvor igennem efter fem år, hvor:

- > Beskæftigelsen stiger med op til 30.000
- > BNP stiger med op til 2 pct.
- > Produktiviteten vil stige med op til 1,2 pct.

BEHOV FOR AT TRÆKKE FLERE NYE VIRKSOMHEDER IND I SAMARBEJDSPROJEKTER

Figur 3.2. oven for viser den bekymrende tendens, at der i 2009 var relativt få førstegangsdeltagere i projekter med videninstitutioner – og at der var sket en halvering siden 2006, hvor knapt 400 nye virksomheder indgik i projekterne. I 2009 var der kun godt 200 førstegangsdeltagere. Dertil kommer, at spørgeskemaundersøgelsen viser, at netværkenes opsøgende arbejde har været stødt faldende. Hvor der i 2006 blev taget individuel kontakt til 4.000 virksomheder, blev kun 1.100 virksomheder kontaktet individuelt i 2009.

Udviklingen harmonerer dårligt med, at Rådet for Teknologi og Innovation har en klar målsætning om, at det ikke kun er ”Tordenskjolds soldater”, der skal hente viden på videninstitutionerne. Og netværkene har derfor en vigtig udfordring i at sørge for, at flere nye virksomheder deltager i projekterne. Man kan håbe, at især de nyetablerede netværk vil opdyrke kontakter til virksomheder, der ikke har prøvet at samarbejde med videninstitutioner før. Fx kan man forestille sig, at de nye netværk inden for serviceinnovation fra 2010 vil få fat i virksomheder, der aldrig før har hentet viden på videninstitutionerne.

Samtidig er der rum til, at også de etablerede netværk løbende udvider deres netværk af virksomheder. Det er selvfølgelig ressourcerævende at skulle servicere de virksomheder, der allerede har vist interesse for netværkets aktiviteter – og samtidigt række ud efter virksomheder, der ikke har erfaring med vidensamarbejde. Det er dog samtidig en opgave, som alt andet lige bliver vanskeligere år for år i takt med at stadig flere virksomheder får prøvet at samarbejde med videninstitutioner.

Her kan netværkene derfor med fordel samarbejde med andre dele af det danske erhvervsfremme system. Det opsøgende arbejde og markedsføringen af netværkene kan styrkes - bl.a. ved at øge samarbejdet med den kommunale erhvervsservice, brancheforeninger og de regionale væksthuse. Det vil sige erhvervsfremmeaktører med en tæt virksomhedskontakt .

Den nye koordinerende enhed for innovationsnetværkene – Netmatch – er bl.a. sat i verden for at hjælpe netværkene med at skabe denne kontakt til det øvrige erhvervsfremmesystem⁸.

MANGE FORSKELLIGE TYPER AF VIDENINSTITUTIONER ER INVOLVERET I NETVÆRKENE

For at netværkene kan fremme innovation i virksomhederne, er det afgørende, at mange videninstitutioner er aktive i netværkene. Det øger mængden af viden, virksomhederne kan trække på. Desuden er bredden i deltagerkredsen på videninstitutionssiden med til at skabe grobund for, at viden kan deles og spredes mellem forskellige forskningsområder og discipliner – og i sidste ende komme virksomhedernes innovation til gode.

Tabel 3.1. viser for årene 2006-2009 antallet af videninstitutioner, der årligt deltog i netværkenes aktiviteter (målt på den gennemsnitlige deltagelse per netværk). Tabellen viser også udviklingen i det samlede antal af *enheder* fra videninstitutioner - fx et universitetsinstitut- der deltog i innovationsprojekter i regi af netværkene.

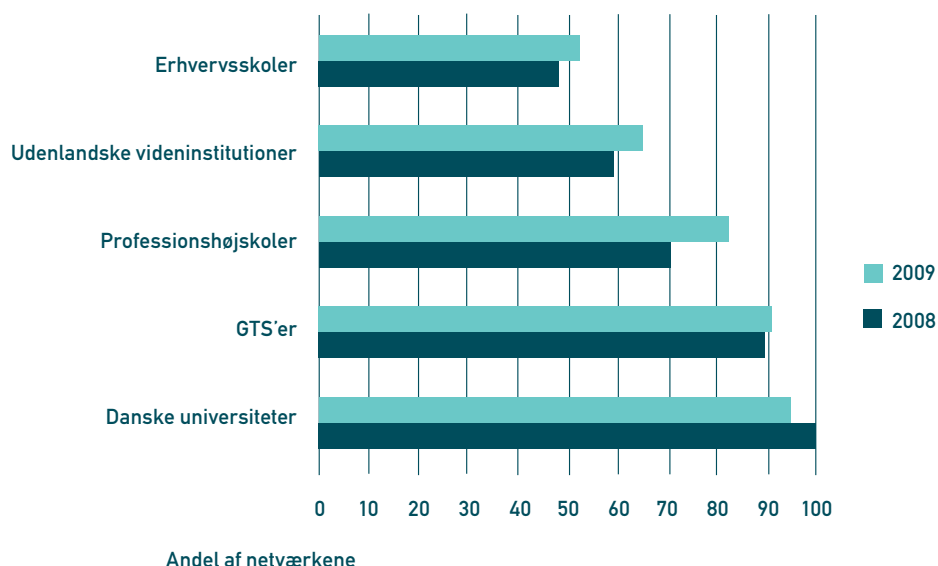
Tabel 3.1. Videninstitutionernes deltagelse i innovationsnetværkene

	2006	2007	2008	2009
Antal deltagende videninstitutioner i netværkenes samlede aktiviteter – gennemsnit pr. netværk	7	13	11	14
Samlet antal deltagende enheder i innovationsprojekter under netværkene	119	105	139	109

Når vi medregner alt fra deltagelse på en konference til længere innovationsprojekter, steg antallet af deltagende videninstitutioner pr. netværk fra 11 i 2008 til 14 i 2009. Derimod var der færre videninstitutioner, der deltog i innovationsprojekter i 2009 end året før. Det sidste hænger især sammen med, at der blev gennemført 25 procent færre innovationsprojekter i 2009 (jf. afsnit 4).

Der var mange forskellige typer af videninstitutioner involveret i netværkene, jf. figur 3.3. Årets undersøgelse viser en mindre stigning i stort set alle typer af videninstitutioners engagement i 2009. 22 ud af 23 netværk havde et universitet med, mens godt 90 procent (dvs. 21 netværk) havde et Godkendt Teknologisk Serviceinstitut med i deltagerkredsen. Mere end 80 procent af netværkene havde samarbejde med professionshøjskoler. 65 procent af netværkene havde udenlandske videninstitutioner involveret i deres aktiviteter.

Figur 3.3. Forskellige typer af videninstitutioners deltagelse i netværkene (andel netværk, hvor de respektive institutionstyper deltager), 2008-2009

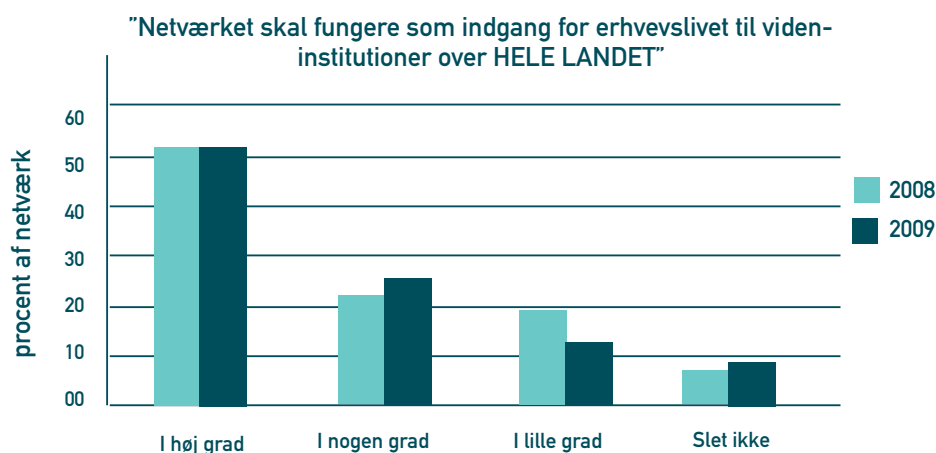
BEHOV FOR AT NETVÆRKENE BLIVER BEDRE TIL AT BYGGE BRO TIL VIDENINSTITUTIONER OVER HELE LANDET

Når en virksomhed henvender sig til et netværk med en specifik udfordring, er det meget muligt, at hele eller dele af ekspertisen findes hos en forsker eller underviser på en videninstitution et andet sted i landet – eller sågar uden for landets grænser. Det er derfor positivt at se, at flere af netværkene i 2009 havde udenlandske videninstitutioner involveret i netværket.

Rådet for Teknologi og Innovation har da også siden 2008 øget sit fokus på, at netværkene skal fungere som nationale og internationale brobyggere⁹. For at kunne leve op til denne målsætning, kræver det, at netværket har et stort overblik og ret hurtigt kan finde frem til, hvor i Danmark - eller andre steder i verden - den helt rette ekspertise findes. Et overblik, der kun kan opbygges ved, at netværkssekretariatene er udfarende og har fingeren på den forskningsmæssige puls – dvs. opsøger konferencer, dyrker personlige kontakter og følger med i videninstitutionernes resultater. Mange netværkssekretariater er tilknyttet en bestemt videninstitution, som i kraft af netværkets natur har en særlig ekspertise inden for netværkets fokusområde. Men også her er det til virksomhedernes bedste, at sekretariatsmedarbejderne løbende dyrker og udvider deres netværk ”uden for murene”.

Der var i 2009 stadig store udfordringer forbundet med at gøre netværkene mere nationale og internationale. Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen viser, at innovationsnetværkenes strategi i retning af at fungere som indgang for erhvervslivet til videninstitutioner over hele landet ikke har rykket sig meget siden 2008. Det er stadig kun lidt over halvdelen af netværkene der svarer, at de i høj grad skal fungere som indgang til den videninstitutioner over hele landet. Mere end hvert femte netværk mener, at dette kun i lille grad – eller slet ikke – skal være tilfældet., jf. figur 3.4.

Figur 3.4. Netværkenes strategi: Skal netværket fungere som indgang for erhvervslivet til videninstitutioner over hele landet?

⁹ Se også Performanceregnskab for Videnskabsministeriets innovationsnetværk 2009, Kapitel 5: ”Tema: Innovationsnetværkene som nationale brobyggere og matchmakere”.

Det må med andre ord kontateres, at netværkene fortsat skal arbejde med at dreje fokus fra at bygge bro mellem virksomhederne og netværkets "egen" videninstitution (dvs den hvor netværket har sit sekretariat) til at fungere som radar og matchmaker til viden på andre videninstitutioner. Det forventes, at udskiftningen i netværksfamilien i 2010 vil sætte skub i denne udvikling.

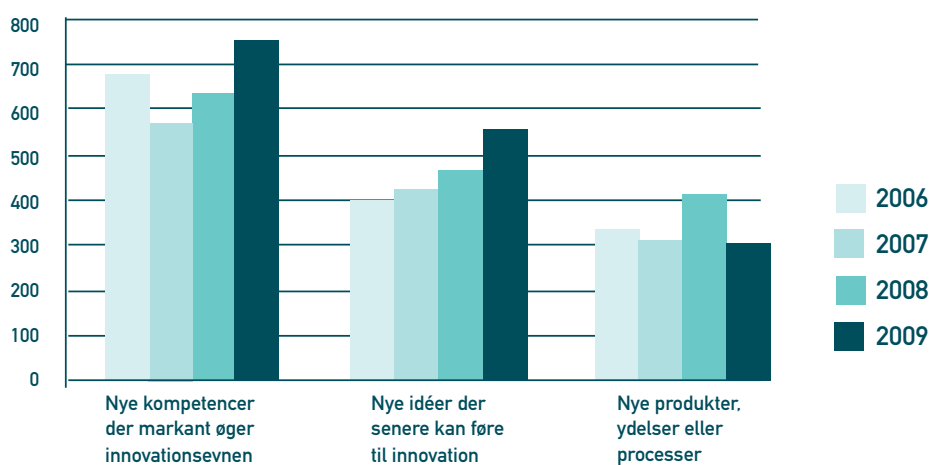
3.3. HVORDAN PÅVIRKER NETVÆRKENES VIRKSOMHEDERNES INNOVATION?

FÆRRE VIRKSOMHEDER TOG KONKRETE INNOVATIONER MED HJEM – MEN FLERE FIK TILFØRT NYE IDEER OG INNOVATIONSKOMPETENCER

Hele formålet med at trække flere og nye virksomheder ind i samarbejdsprojekter med mange forskellige videninstitutionerne er at skabe mere innovation af nye produkter, ydelser eller koncepter. Især kan mange flere af de små og mellemstore virksomheder få gevinster ved at tænke i baner af innovation. Spørgsmålet er derfor, hvor meget innovation der kom ud af, at godt 3.600 virksomheder indgik i netværkenes aktiviteter i 2009?

Mange af effekterne i form af udvikling af nye produkter og ydelser kommer med en vis forsinkelse og viser sig først flere år efter, at netværkene har skabt den første kontakt mellem videninstitutioner og virksomheder. Derfor fokuserer performance-regnskabet ikke blot på antallet af virksomheder, der har udviklet nye produkter og ydelser som følge af netværksdeltagelse, men også på antallet af virksomheder, der har fået nye kompetencer tilført, som senere kan føre til innovation. Endvidere opgøres antallet af virksomheder, der - qua netværksdeltagelsen - har fået ideer til nye produkter eller ydelser, jf. figur 3.5.

Figur 3.5. Virksomhedernes resultater af netværksdeltagelsen 2006-2009

I 2009 udviklede 302 virksomheder nye produkter, ydelser eller processer som følge af deltagelsen i netværkenes aktiviteter. Det er det laveste antal i de fire år, vi har tal for. Nedgangen i antallet af samarbejdsprojekter (samt det generelt lavere aktivitetsniveau på flere områder, jf. kapitel 4) er med andre ord slået igennem på omfanget af innovationer.

Hvert netværk kunne i gennemsnit rapportere om, at 13 virksomheder i 2009 fremkom med konkrete innovationer. Dette tal dækker over en stor variation netværkene imellem. Fire af de 23 netværk kunne hver fremvise over 30 virksomheder, hvor netværkssamarbejdet førte til konkrete innovationer. I flertallet af netværkene var det dog under 10 virksomheder, som på baggrund af netværksaktiviteter udviklede konkrete produkter, ydelser eller koncepter.

Det er sandsynligt, at snævre økonomiske rammer og en stram likviditet i mange virksomheder har haft indflydelse på, hvor mange midler der afsættes til ikke bare samarbejdsprojekter, men også andre netværksaktiviteter, der kan føre til produktudvikling mv. Samtidig kan man forvente, at antallet af nye produkter og ydelser udviklet på baggrund af netværkssamarbejdet vil stige igen, når krisen aftager. Antallet af konkrete innovationer må nemlig være et vigtigt pejlemærke for innovationsnetværkenes videreførelse.

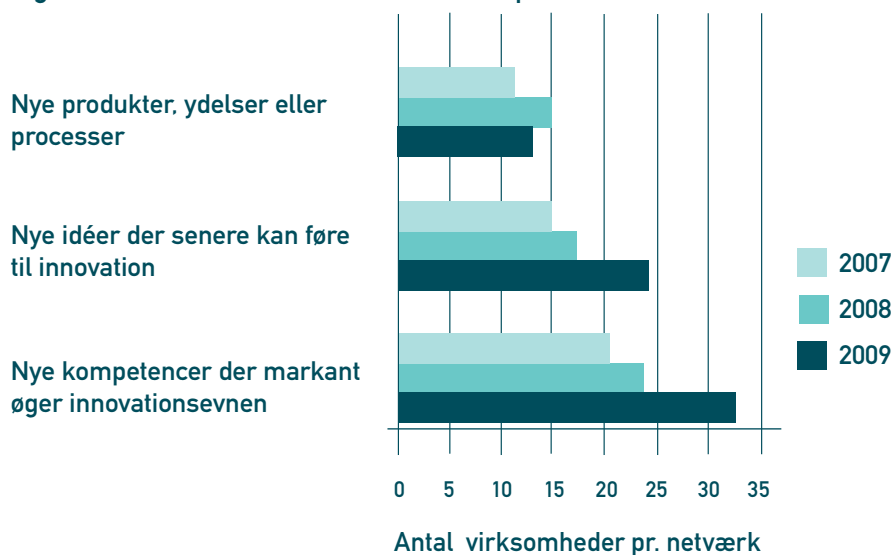
De gode nyheder er, at der på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen ser ud til at være udsigt til bedre innovationsresultater i fremtiden. I 2009 var der nemlig flere virksomheder end i de fire foregående år, der fik nye ideer via netværket (550 virksomheder). Disse ideer vil mange af virksomhederne forhåbentlig omsætte til nye ydelser eller koncepter i de kommende år.

Det er også vigtigt at se på de kompetencer, som virksomheder tager med sig ud af netværket. Også her var netværkene især i 2009 en succes. Netværkene angiver, at 749 virksomheder i 2009 fik tilført nye kompetencer, der markant har øget deres evne til at arbejde med innovation. Det er en bemærkelsesværdig stigning på 20 procent ift. 2008. Mange netværk har tydeligvis øget deres fokus på deres rolle i at opbygge virksomhedernes innovationskompetencer.

Netværkene må dog hele tiden have fokus på at hjælpe virksomhederne med at få sat de nye ideer og nytilegnede innovationskompetencer i spil, så de fører til konkrete innovationer i form af nye ydelser, nye koncepter eller nye processer.

Figur 3.6. viser de innovationsmæssige resultater målt per netværk. Mere end 30 virksomheder per netværk fik tilført nye innovationskompetencer i 2009, og 24 fik tilført nye ideer.

Figur 3.6. Antal innovative virksomheder pr. netværk, 2007-2009

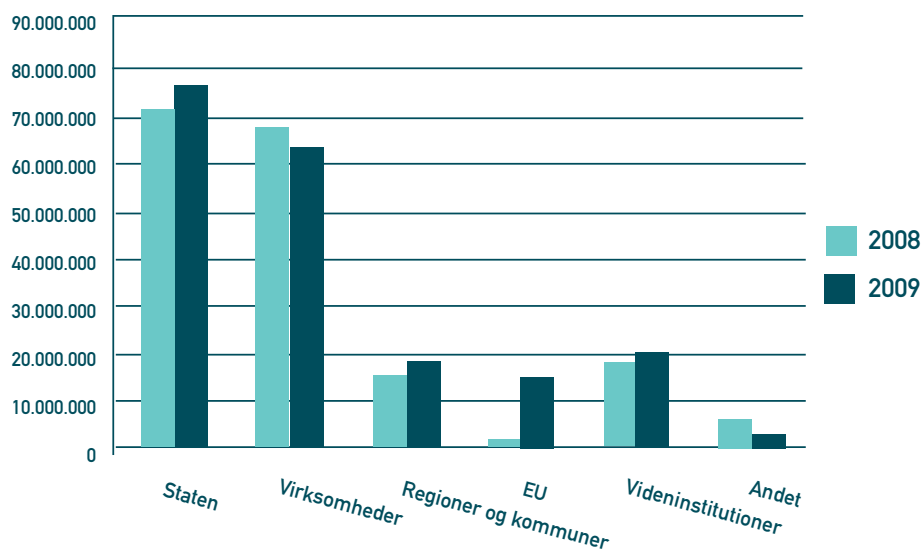

3.4. NETVÆRKENES RESSOURCER

De samlede resultater og aktiviteter i netværkene skal selvfølgelig ses i sammenhæng med de ressourcer, netværkene har at gøre godt med. Den samlede omsætning i netværkene var i 2009 på 196,6 mio. kr. - og altså 9 procent højere end i 2008. Det svarer til en omsætning på 8,5 millioner pr. netværk i 2009.

Omsætningsstigningen kan tilskrives øget finansiering fra både stat, regioner, kommuner, videninstitutioner og EU, jf. figur 3.7.

Figur 3.7. Finansiering af netværkene, 2008-2009

Statens bidrag til netværkene var i 2009 på 76,2 mio. kr. og udgjorde dermed 40 procent af den samlede finansiering. Heraf udgjorde basistilskuddet til innovationsnetværksordningen godt 60 mio. kr., mens de resterende statslige midler stammer fra andre ordninger, der støtter innovation.

Medfinansieringen fra regioner og kommuner var i 2009 18,8 mio. kr. svarende til en stigning på 20 procent. Også videninstitutionerne bidrag steg i 2009.

Virksomhedernes finansiering var på godt 63 mio. kr. i 2009 – altså på størrelse med basistilskuddet til netværkene. Den økonomiske krise har uden tvivl en betydning for, hvor mange midler virksomhederne har mulighed for at investere i forsknings- og udviklingsprojekter. Det er derfor positivt, at virksomhedsmedfinansieringen i netværkene kun er faldet med 7 procent i forhold til året før.

Antallet af medarbejdere i netværkenes sekretariater er naturligvis også en vigtig parameter for kvaliteten og omfanget af netværkenes aktiviteter. Nedgangen i antallet af netværk kan aflæses i de samlede medarbejderressourcer. I 2008 var der 146 årsværk tilknyttet sekretariaterne for de dengang 27 netværk. I 2009 var antallet reduceret til 110 årsværk - og antallet af netværk til 23.

Der skete med andre ord en reduktion i det gennemsnitlige antal af medarbejdere (årsværk) i sekretariaterne fra 5,4 i 2008 til 4,8 årsværk i 2009. Forklaringen ligger i, at de fem netværk, som i 2009 ikke længere fik finansiering fra netværksordningen¹⁰ havde ret store sekretariater - sammenlagt trak de på 55 årsværk i 2008. Hvis man tager disse netværk ud af gennemsnitsberegningen i 2008, har der faktisk været en stigning i det gennemsnitlige antal sekretariatsmedarbejdere fra 3,4 årsværk pr. netværk i 2008 til de nævnte 4,8 årsværk i 2009.

Det kan således sammenfattende konstateres, at netværkene havde lidt flere økonomiske midler til rådighed i 2009 i forhold til året før – og at det bl.a. førte til flere årsværk i sekretariaterne.

3.5. DE SAMLEDE EFFEKTER AF DE 23 NETVÆRK

Som tidligere nævnt er det ikke muligt at opgøre alle netværkenes resultater. Mange af aktiviteterne fører til nye relationer mellem virksomheder og videninstitutioner, og nogle af disse relationer udvikler sig med tiden til samarbejder, som måske medfører konkrete innovationer – uden for netværkets rammer. Netværkene har heller ikke mulighed for at vurdere langtidseffekterne af uddannelsesforløb planlagt eller afholdt af netværket. Eller for præcist at følge med i, hvordan ny viden præsenteret i en workshop eller på en konference faktisk kommer i spil i virksomhederne.

En stor del af netværkenes opgave er desuden at ”opdrage” virksomheder og forskere til at arbejde sammen. Til at få dem til at realisere gevinsterne ved samarbejder – og dermed indgå i nye samarbejder med samme eller andre forskere. Og til at få succeserne til at smitte af på virksomheder, der endnu ikke har prøvet lykken med vidensamarbejde. Alt dette er vigtige succesparametre, som er vanskeligt at sætte tal på.

¹⁰ CISS, ISIS Katrinebjerg, NaNet, Knowledge Lab og Center for Software Innovation

Kort sagt – netværkenes mange indsatser breder sig som ringe i vandet – og vi kan kun måle nogle af effekterne. Figur 3.8. giver et overblik over de resultater, det er muligt at sætte tal på på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen. Også netværkenes samlede ressourcer i form af finansielle midler og medarbejdere fremgår af figuren.

Figur 3.8. Netværkenes resultater i 2009

Figur 3.8. giver yderst til højre et forsigtigt bud på, at virksomhederne tilsammen kan forvente et mersalg på 1,1 mia kr. som følge af, at de har deltaget i innovationsnetværkene. En undersøgelse fra 2008 viste, at hver virksomhed i et innovationsprojekt i gennemsnit forventede et mersalg på 3,8 millioner efter et par år. Hvis hver af de 300 virksomheder, der udviklede nye produkter og ydelser i 2009 får samme gevinst, vil der med andre ord være tale om et samlet mersalg på 1,1 mia. kr.

4.1. NETVÆRKENES NI KERNEAKTIVITETER

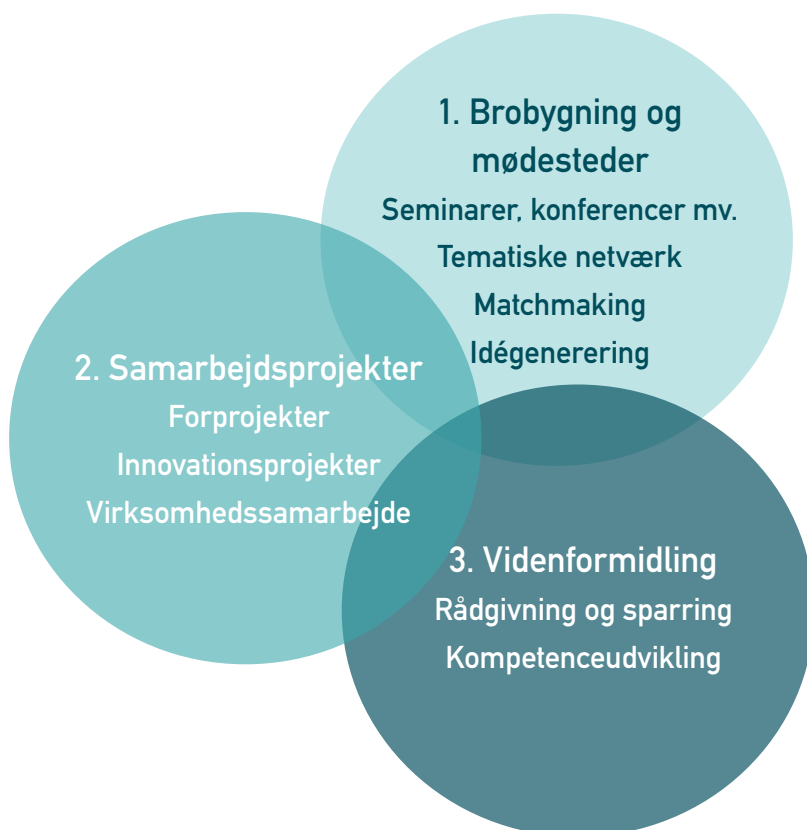
Grundlaget for netværkenes resultater er netværkenes mange forskellige tilbud til virksomheder og videninstitutioner. Hvert af de 23 netværk beskæftiger sig med forskellige temaer og forskellige typer af virksomheder og brancher. Det betyder en stor variation i netværkenes aktiviteter.

Grundlæggende er der dog tre hovedkategorier af aktiviteter i netværkene: 1) Brobygning og etablering af mødesteder, 2) samarbejdsprojekter og 3) videnformidling, jf. figur 4.1.

Inden for disse kategorier er der i alt ni forskellige kerneaktiviteter, som går igen i netværkene. Når det gælder brobygning, kan det fx ske via konference og seminarer, hvor målet er at give forskere og virksomheder et sted at mødes og udveksle ideer. Eller det kan ske på en mere individualiseret måde, hvor én virksomhed får hjælp til at finde samarbejdspartnere til løsning af en konkret udfordring. Tilsvarende kan samarbejdsprojekter tage karakter af egentlige projekter eller af forprojekter, som har til formål at klarlægge, om der er et grundlag for et egentligt projekt.

Cirklerne i figur 4.1. overlapper for at illustrere at der er en høj grad af indbyrdes dynamik mellem aktiviteterne. Fx kan rådgivning og sparring føre til at virksomheden begynder at deltage i et tematisk netværk - og på baggrund heraf senere gennemfører et forprojekt.

Figur 4.1. Netværkene tilbyder ni kerneaktiviteter – inden for tre hovedkategorier

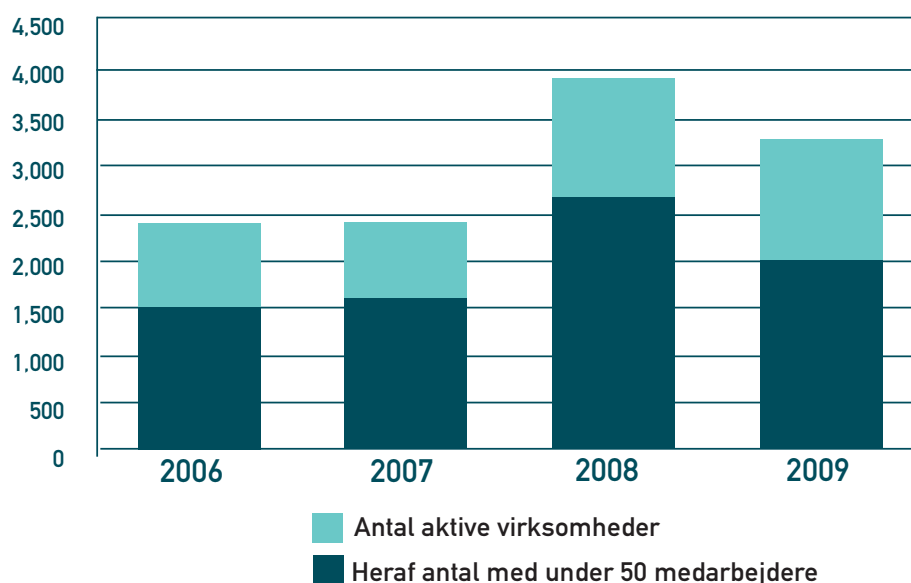
4.2. UDVIKLINGEN I NETVÆRKENES SAMLEDE AKTIVITETSNIVEAU FÆRRE VIRKSOMHEDER DELTOG I AKTIVITETER

Figur 4.2. neden for viser, at i alt 3.659 forskellige virksomheder deltog i netværkenes aktiviteter i 2009. Det var knapt 300 færre end året før.

Gennemsnitligt deltog 159 virksomheder i hvert netværks aktiviteter. Der er dog store forskelle på, hvor mange virksomheder de enkelte netværk inddrager i deres aktiviteter. Det skyldes såvel karakteren af netværkene som ambitionsniveauet. Antallet af aktivt deltagende virksomheder spænder således fra 30 i netværket med berøring til færrest virksomheder til 400 i det netværk, der når ud til flest virksomheder.

Også i 2009 var der en overvægt af mindre virksomheder involveret i netværkenes aktiviteter. Andelen af de mindre virksomheder er dog faldet i forhold til de øvrige år - antageligt fordi især denne målgruppe under den internationale økonomiske krise er tvunget til at fokusere på at løse deres kortsigtede økonomiske udfordringer.

Figur 4.2. Samlet antal deltagere i netværkets aktiviteter, 2007-2009

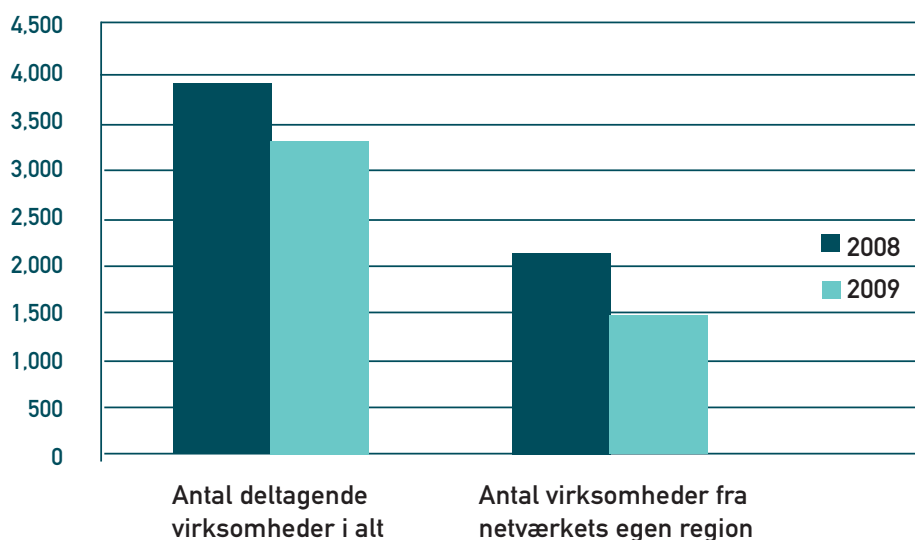
Det må altså konstateres, at innovationsnetværkene mere end lever op til målet i RTI's strategi "InnovationDanmark 2007-2010", om at netværkene skal have fat i mindst 1.000 virksomheder – heraf to tredjedel mindre virksomheder. Denne målsætning har da også vist sig noget uambitiøs og i Rådet for Teknologi og Innovations nye handlingsplan for 2010-2013 er målet da også blevet markant øget. Den ambitiøse målsætning er nu, at hele 6.000 virksomheder årligt skal deltage i innovationsnetværkenes aktiviteter i 2013. I forhold til 2009 skal der med andre ord næsten ske en fordobling i antallet af aktive virksomheder.

SKRIDT I RETNING AF BROBYGNING TIL VIRKSOMHEDER I HELE LANDET

Som nævnt i kapitel 3 har Rådet for Teknologi og Innovation fokus på, at netværkene skal være landsdækkende. Det ene element heri er, at netværkene skal fungere som virksomhedernes indgang til *videninstitutioner* over hele landet. Det andet element er, at netværkene skal henvende sig aktivt til virksomheder i hele landet og ikke blot fokusere på virksomhederne i den region, netværket er placeret i.

På sidstnævnte område må det konstateres, at netværkene samlet set så småt bevægede sig i den rigtige retning i 2009. Det mindre regionale fokus i netværkenes strategi afspejler sig på landkortet over de aktive virksomheder i netværkene. Figur 4.3. viser, at der i 2009 var en lidt mindre andel af virksomhederne, der kom fra netværkenes egen region - nemlig 46 procent (1.692 virksomheder) mod 54 procent i 2008 (i alt 2.145 virksomheder).

Figur 4.3. Antal virksomheder, der deltog i netværkenes aktiviteter, herunder virksomheder fra netværkets egen region, 2008-2009

Netværkene bevæger sig således med små skridt i den rigtige retning af at tænke og handle mere nationalt i inddragelsen af virksomheder i netværkets aktiviteter. Men da næsten halvdelen af virksomhederne stadig kommer fra netværkenes egen region, er der mange virksomheder ude i landet, som kan have gavn af netværkenes hjælp. Som nævnt i afsnit 3 kan netværkene her med fordel knytte an til erhvervsråd og regionale væksthuse, der kan fungere som netværkenes forlængede arm. Eller netværkene kan lægge sekretariater flere steder i landet. Innovationsnetværket InfitnIT har fx valgt at placere ét sekretariat på Aalborg Universitet og ét på Alexandra Instituttets afdeling i IT-væksthuset i København.

4.3. BROBYGNING OG ETABLERING AF MØDESTEDER

DE FIRE KERNEAKTIVITETER

Mange - især små og mellemstore - virksomheder er tøvende over for at samarbejde med videninstitutionerne. Årsagerne er mange og handler grundlæggende om, at der ofte er meget langt fra virksomhedernes daglige forretning til forskernes gennembrud. Virksomhederne kender ikke de relevante videnmiljøer og ved ikke, hvilke typer af samarbejder der kunne være relevante for dem. Og såvel forskere som virksomheder har svært ved at kvalificere, hvad et samarbejdsprojekt kunne handle om – og hvordan det kunne udføres i praksis.

Innovationsnetværkenes opgave handler bl.a. om fysisk eller virtuelt at bringe parterne sammen. Men der skal ofte mere til, før at parterne tør prøve kræfter med fælles projekter. God kemi og gensidig tillid er helt afgørende for, at et succesfuldt samarbejdsprojekt kan stables på benene.

Netop derfor udbyder netværkene en vifte af brobyggende aktiviteter og skaber mødesteder, hvor parterne kan finde frem til hinanden, opbygge tillid og kvalificere ideer til fælles projekter. Det kan være større arrangementer for flere aktører, som fx konferencer, hvor virksomheder kan få et indblik i den viden forskerne ligger inde med – og forskerne kan få indsigt i virksomhedernes behov for ny viden. Eller det kan være strukturerede idegenereringsforløb mellem flere aktører, som med udgangspunkt fx i en ny teknologi søger at finde nye anvendelsesområder.

Tabel 4.1. viser de fire typer af kerneaktiviteter, som innovationsnetværkene tilbyder, når det gælder om at bygge bro og etablere mødesteder. Tabellen viser antallet af netværk, der tilbød hver aktivitet, samt hvor mange virksomheder der deltog i aktiviteten i 2009.

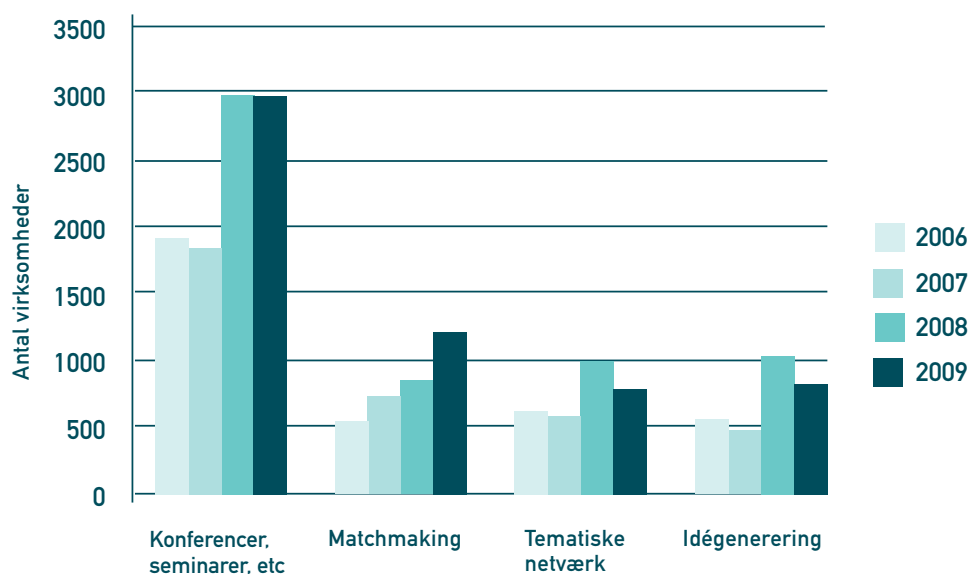
Tabel 4.1. Aktiviteter med fokus på brobygning og etablering af mødesteder

Aktivitet	Beskrivelse	Antal af de 23 netværk, der tilbød aktiviteten	Antal virksomheder, der deltog i 2009
Konferencer, seminarer etc.	Omfatter alt fra workshop over faglige seminarer til konferencer. Giver indblik i ny viden og bruges som networking fora.	23	2.969
Tematiske netværk	En fast gruppe af forskere og virksomheder, der løbende mødes mhp at dele viden inden for et aktuelt område og skabe grundlag for fælles projektaktiviteter – fx innovationsprojekter.	17	785
Matchmaking	Hjælp til enkeltvirksomheder og forskere med at finde egnede samarbejdspartnere til et konkret projekt eller til løsning af et konkret problem.	17	1.215
Idégenerering	Forløbene har til formål at føre til nye samarbejdsprojekter med udgangspunkt i en konkret idé eller i et nyt forskningsresultat.	16	827

FLERE VIRKSOMHEDER DELTAGER I MATCHMAKING

Fra 2006 til 2009 var der totalt set en fin fremgang i antallet af virksomheder, der deltog i brobyggende aktiviteter. Figur 4.4. viser udviklingen i de fire aktiviteter siden 2006.

Figur 4.4. Antal virksomheder, der deltog i fire forskellige typer af brobyggende aktiviteter i netværkene, 2006-2009

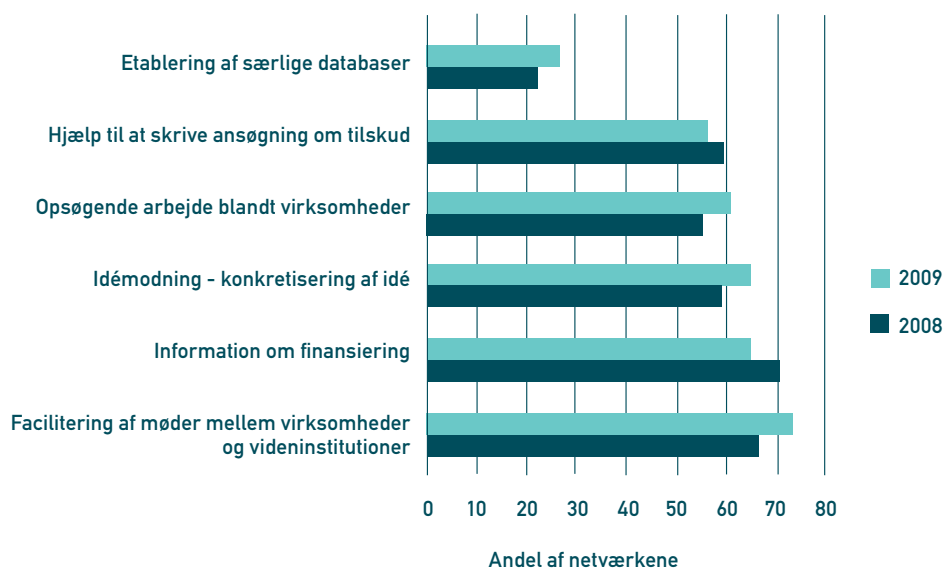
Ved at afholde konferencer, seminarer etc. kan netværkene sprede viden til en bred skare af virksomheder. Derfor er det ikke underligt, at denne aktivitet - i lighed med de forrige år – tiltrak flest virksomheder til netværkene. Hele 2.969 virksomheder deltog i konferencer, seminarer o. lign. i 2009, og det var samme antal som året før.

I 2008 oplevede netværkene en stor stigning i antallet af virksomheder, der deltog i tematiske netværk og i idegenerering. Det høje niveau fra 2008 har netværkene ikke kunnet opretholde i 2009, og aktivitetsniveauet er i begge tilfælde faldet med en femtedel. Dog deltog rundt regnet 800 virksomheder i hver af disse to typer af aktivitet i 2009. Når det gælder idegenerering skyldes faldet bl.a., at der simpelthen var færre netværk, der tilbød at hjælpe virksomhederne med sådanne strukturerede forløb. Desuden har det også her spillet ind, at mange virksomheder pga. krisen ikke havde hverken tidsmæssigt eller økonomisk overskud til at deltage i den slags langsigtede aktiviteter.

Matchmaking er netværkenes tilbud om at matche individuelle virksomheder og forskere for at skabe et grundlag for, at de kan igangsætte fælles projekter. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at andelen af netværk, der tilbød matchmaking *ikke* steg fra året før. De netværk, der havde dette tilbud, gjorde til gengæld mere ved det. I alt fik 1.215 virksomheder individuel hjælp af innovationsnetværkene til at identificere relevante forskere. Det var 40 procent flere end i 2008, og det gør matchmaking til den store højdespringer i 2009.

Matchmaking dækker over en række forskellige ydelser – ofte sammenstillet i et forløb alt efter virksomhedernes behov og ressourcer. Figur 4.5. viser, at facilitering af møder mellem virksomheder og videninstitutioner i 2009 var den mest udbudte matchmaking-ydelse – den blev tilbudt af tre ud af fire netværk. Tabellen viser også, at omkring 60 procent af netværkene startede deres matchmakingforløb med at lave opsøgende arbejde blandt virksomheder for at identificere relevante ideer. Mange virksomheder henvender sig nemlig ikke af sig selv, da de ikke umiddelbart kan få øje på mulighederne i at samarbejde med en videninstitution. 60 procent af netværkene hjalp med at modne idéer og konkretisere dem - og samme andel havde tilbud om at hjælpe virksomhederne med at finde finansieringsmuligheder og skrive ansøgninger.

Figur 4.5. Andel af netværkene, der udbyder forskellige typer af ydelser i forbindelse med at matche virksomheder og forskere

Det er selvfølgelig positivt, at langt flere virksomheder har gennemgået et matchmaking-forløb, men for innovationsnetværksordningen er der to udfordringer på matchmakingfronten.

Det handler *for det første* om, at matchmaking-aktiviteterne er ulige fordelt mellem netværkene - en fjerdedel af netværkene tilbød ikke matchmaking i 2009. Og selv om der er forskelle i netværkenes karakter og behovet for at gøre brug af matchmaking, er det tankevækkende, at blot fire ud af de 23 netværk tegner sig for 60 procent af matchmaking-forløbene.

For det andet er matchmaking-forløbene stadig ret fokuserede på virksomhederne i netværkets egen region. Næsten halvdelen af matchmaking-aktiviteterne i 2009 var rettet mod virksomhederne i nærområdet, og netværkene er på dette punkt altså ikke blevet bedre til at agere som nationale brobyggere.

4.4. SAMARBEJDSPROJEKTER

TRE FORMER FOR SAMARBEJDSPROJEKTER

Innovationsnetværkene kan igangsætte og medfinansiere samarbejdsprojekter, hvor videninstitutioner og virksomheder i fællesskab udvikler ny viden og skaber innovation. For virksomhederne er formålet at udvikle en ny teknologi, et nyt produkt, en ny ydelse eller anden virksomhedsudvikling. For videninstitutionerne er målet typisk at teste ny viden i praksis - og dermed opnå nye erkendelser, som kan anvendes i forskningen eller i undervisningen. Tabel 4.2. viser tre typer af samarbejdsprojekter, som innovationsnetværkene har en rolle i at facilitere: Innovationsprojekter, forprojekter og virksomhedssamarbejder.

Tabel 4.2. Forskellige typer af samarbejdsprojekter

Aktivitet	Beskrivelse	Antal af de 23 netværk, der tilbød aktiviteten	Antal virksomheder, der deltog i 2009
Innovationsprojekter	Samarbejdsprojekter mellem virksomheder og videninstitutioner, der har til formål at udvikle en ny teknologi, et nyt produkt, en ny ydelse, etc.	18	754
Forprojekter	Projekter, der har til formål at afklare grundlaget for et egentligt innovationsprojekt. Fx kortlægning af en ny ide, forsøg i mindre skala, teamets holdbarhed etc.	17	408
Virksomhedssamarbejde	Aktiviteter, der bringer virksomheder sammen om konkrete udfordringer eller forretningsmæssige muligheder. Her deltager ikke videninstitutioner.	14	656

>

Foto: Colourbox.com

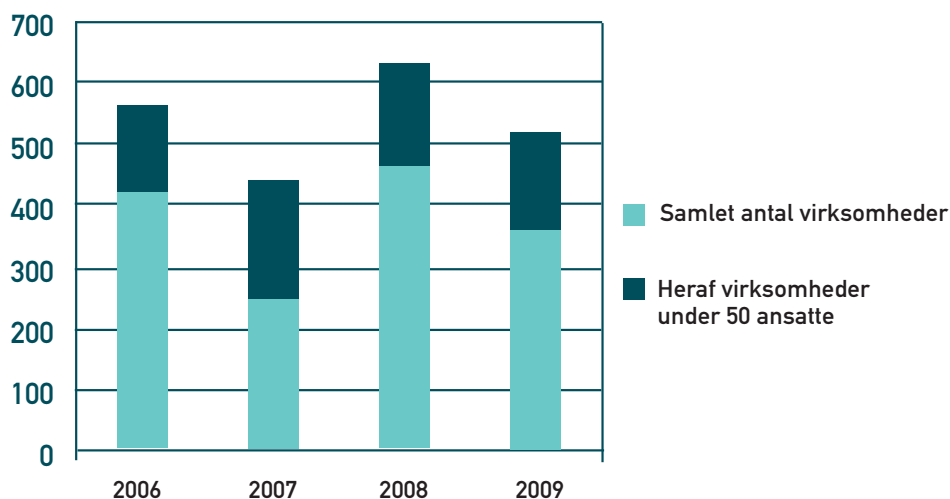
FALD I ANTALLET AF INNOVATIONSPROJEKTER – OG I VIRKSOMHEDSFINANSIERINGEN

18 af de 23 netværk medfinansierede i 2009 samarbejdsprojekter mellem videninstitutioner og virksomheder – også kaldet innovationsprojekter. I den sammenhæng er det især netværkenes rolle at være med til at sammensætte projekter, som imødekommer mindre virksomheders behov. Netværkene kan kombinere deres viden om videninstitutionernes forskningsgennembrud med en god indsigt i de små og mellemstore virksomheders behov. Meget ofte handler det også om at assistere med at lave en god projektbeskrivelse, drive projektet fremad og hjælpe med at få projektet finansieret.

I 2009 blev der igangsat 114 innovationsprojekter i regi af netværkene – det var en fjerdedel færre end i 2008. Faldet skyldes bl.a., at færre netværk faciliterede innovationsprojekter (18 i 2009 imod 21 i 2008), men derudover spiller den økonomiske krise og det relativt store antal af nye netværk ind, som det blev fremlagt i analysen om det faldende antal samspilsprojekter i afsnit 3.

Figur 4.6. viser, at der i 2009 var godt 500 virksomheder inddraget i innovationsprojekter, og heraf havde tre fjerdedel under 50 ansatte. Netværkene har med andre ord fortsat succes med at få mindre virksomheder til at deltage i projekterne.

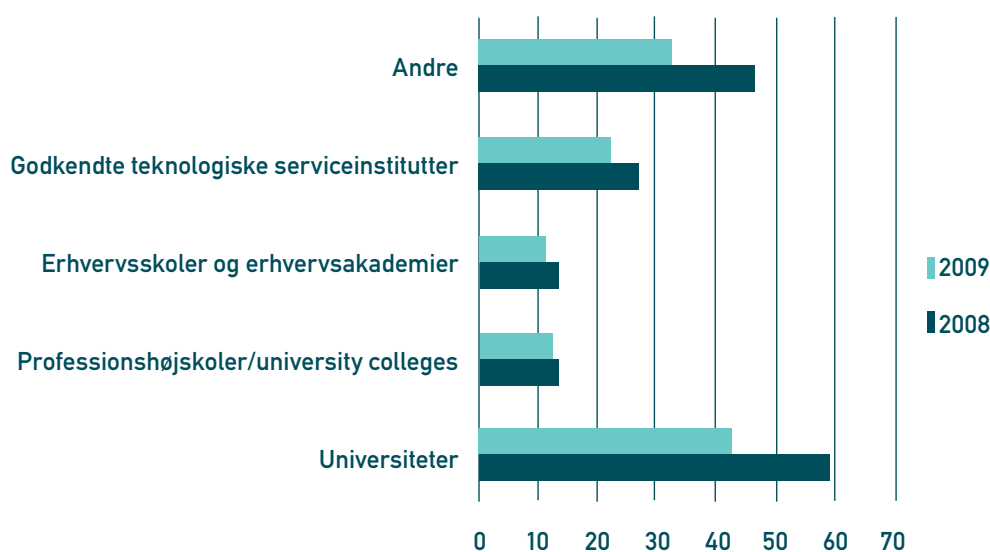
Figur 4.6. Samlet antal virksomheder i innovationsprojekter i regi af netværkene, 2006-2009

Det er fremmede for videndelingen, at netværkene inddrager mange – og gerne mange forskellige typer af - videninstitutioner i innovationsprojekterne. I 2009 deltog 109 forskellige enheder fra videninstitutionerne i innovationsprojekter. Det var 20 procent færre end året før, så nedgangen i antallet af projekter slår naturligt nok igennem på både antal engagerede virksomheder og videninstitutioner.

Som det fremgår af figur 4.7., så var der især færre enheder fra universiteter involveret i projekterne i 2009 – ikke desto mindre kom de fleste deltagende forskere og undervisere stadig fra et universitetsmiljø. GTS'erne og andre typer af videninstitutioner var også aktive deltagere i innovationsprojekterne.

Figur 4.7. Antal deltagende enheder fra videninstitutioner, 2008-2009

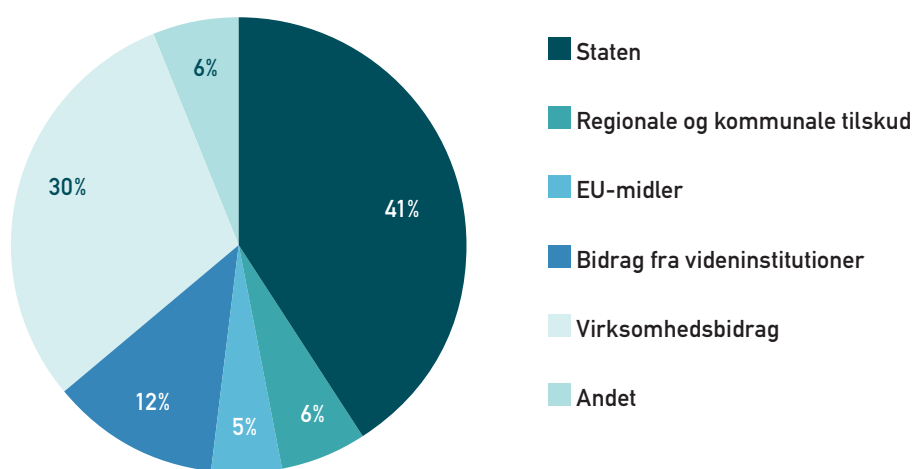
Det samlede antal timer brugt på innovationsprojekter beløb sig i 2009 til 131.000, mens udgifterne var på 103,1 mio. kr. Såvel det samlede timeforbrug som finansieringen faldt dermed - proportionalt med antallet af projekter - med omkring 25 procent i forhold til året før.

Forsknings- og innovationsstyrelsens del af finansieringen til innovationsprojekter faldt med en tredjedel til knapt 15 mio. kr. i 2009. Ikke desto mindre steg statens samlede bidrag til innovationsprojekter til 40 mio. kr. primært pga. et tilskud til innovationsprojekter til netværket SundhedsITnet på 16 mio. kr. fra ABT-fonden, som støtter udviklingen af anvendt borgernær teknologi.

Figur 4.8. viser, at 40 procent af midlerne til innovationsprojekter kommer fra de statslige kasser, 30 procent fra virksomhederne (30,8 mio. kr.) og 30 procent fra andre kilder – herunder fra EU, videninstitutioner og regioner. Virksomhedernes andel af den samlede finansiering er dermed faldet ret markant i forhold til 2008, hvor virksomhederne bidrog med halvdelen af finansieringen. Under den økonomiske krise har netværkene med andre ord ikke helt kunne fastholde den pæne virksomhedsgearing af statens penge i innovationsnetværksordningen. Året før bidrog virksomhederne med godt halvdelen af den samlede finansiering.

Da det er afgørende for den fremtidige konkurrenceevne at holde fast i virksomhedernes innovationsarbejde også i krisetider, er det vigtigt, at staten ikke reducerer sin finansiering, i takt med at virksomhederne gør det, men tværtimod er med til at sikre finansieringen af gode projekter. Der er dog håb om, at den private finansiering igen begynder at stige lidt i 2010 i takt med den mere positive konjunktursituation

Figur 4.8. Innovationsprojekternes finansieringskilder, 2009

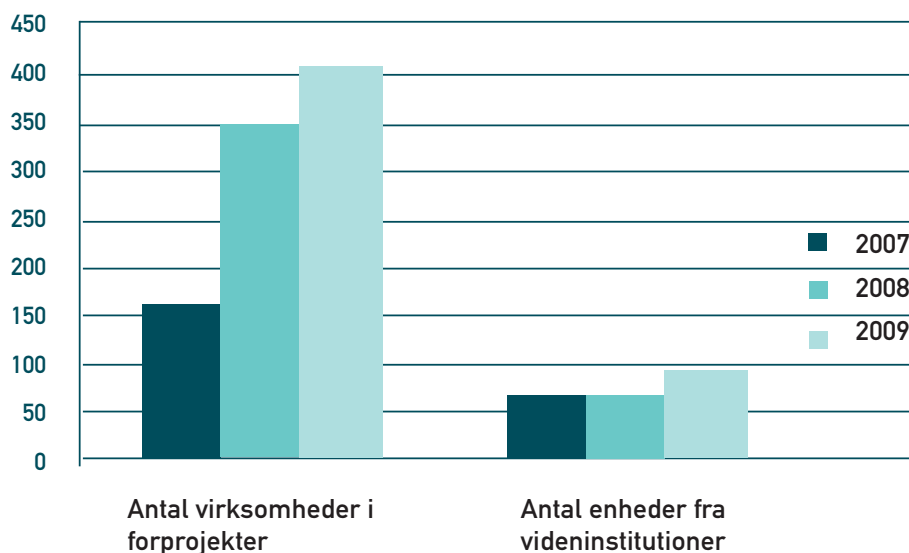

FLERE NETVÆRK TILBYDER VIRKSOMHEDER AT DELTAGE I FORPROJEKTER

De såkaldte forprojekter kan være med til at afklare, om der er grundlag for at igangsætte et egentligt innovationsprojekt mellem virksomheder og videninstitutioner. I 2009 tilbød 17 ud af de 23 netværk hjælp til at igangsætte og facilitere forprojekter. Det er en markant stigning ift. 2008, hvor kun 14 netværk havde dette tilbud. I 2009 blev det til 85 projekter med deltagelse af i alt 408 virksomheder. Det var næsten 20 procent flere end året før – og tre gange så mange virksomheder som i 2007, jf. figur 4.9.

Mens 2009 altså ikke var et stort år for innovationsprojekter, var der relativt mange netværk, som så fordele i at tilbyde virksomhederne at deltage i et forprojekt, og dermed give dem lejlighed til at samarbejde med forskere, uden at de skal binde sig til lange samarbejdsaftaler og ansøgningsprocedurer. Et forprojekt kan fx handle om at konkretisere en ide eller afprøve tekniske løsninger i lille skala.

Figur 4.9. Antal virksomheder, der deltog i forprojekter i innovationsnetværkene, 2007-2009

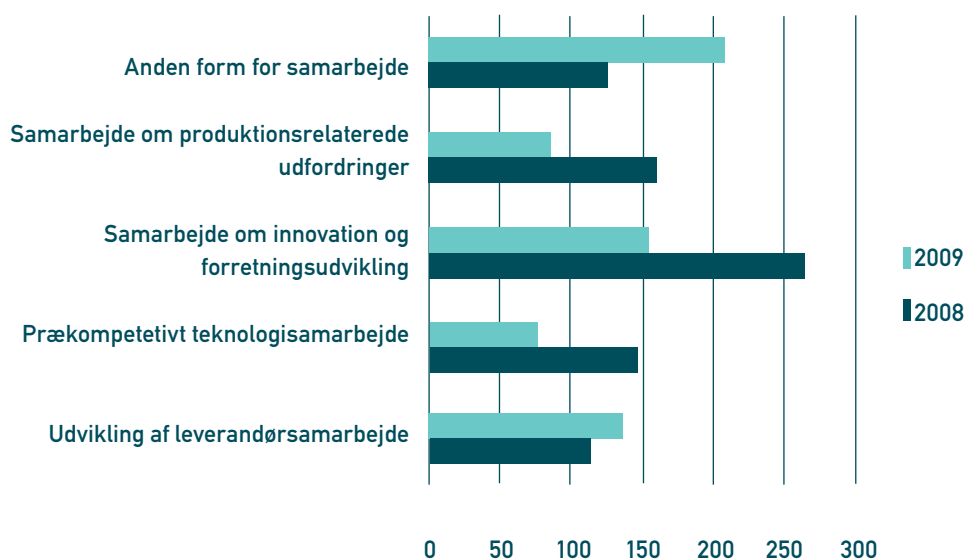

VIRKSOMHEDER BRINGES SAMMEN OM PROJEKTER I NETVÆRKENE

Innovationsnetværket kan også være en platform for, at virksomheder kan gå sammen med andre virksomheder i udviklingsprojekter om fx fælles forretningsmæssige udfordringer. 14 ud af de 23 netværk har derfor særlige tilbud om at hjælpe med at matche virksomheder, også uden at der er en videninstitution involveret.

I 2009 indgik 154 virksomheder i indbyrdes samarbejder om innovation og forretningsudvikling. Det var under halvt så mange som året før. Til gengæld indgik flere virksomheder i samarbejder med fokus på at udvikle leverandørsamarbejder. Og en del flere virksomheder fandt sammen om helt andre former for virksomhedssamarbejder, jf. figur 4.10. Denne udvikling hænger naturligt sammen med, at virksomhederne i krisetider fokuserer på samarbejdsformer, der ligger tættere på forretningen, mens de nedprioriterer innovation og teknologiudvikling, der handler om den langsigtede konkurrenceevne.

Figur 4.10. Antal virksomheder, der deltager i rene virksomhedssamarbejder i innovationsnet værkene, 2008-2009

4.5. VIDENFORMIDLING

TO TYPER AF VIDENFORMIDLING

Den tredje overordnede kategori af aktiviteter i innovationsnetværkene er ”videnformidling”. Netværkene har et stort indblik i den banebrydende viden, som løbende udvikles på videninstitutionerne. De har en løbende kontakt til forskerne, deltager i konferencer i ind- og udland og ved, hvad der er det absolut ”hotteste” inden for et teknologiområde eller inden for nye metoder. Samtidig kender de virksomhedernes udfordringer og har en god forståelse for, hvordan den nye viden kunne komme specifikke virksomheder til gavn. Netværkene har derfor en vigtig rolle i hele tiden at bruge deres indsigt i de to verdener til at sikre, at den rigtige viden kommer i spil hos de rette brugere. Og at det sker så hurtigt, at virksomhederne får en konkurrencefordel ud af det. Netværkenes kan både selv yde rådgivning, eller de kan facilitere, at forskere yder rådgivning til virksomheder.

Meget videnformidling sker selvfølgelig via konferencer og tematiske netværk, men mere komplekse videnformidlingsopgaver kan ikke klares via disse kanaler. Det er vigtigt at mere specifik viden, som ikke kan deles på konferencer og seminarer når ud til virksomhederne – fx også til de virksomheder, der ikke har overskud til at deltage i deciderede samarbejdsprojekter. Derfor skal netværkene være med til at spotte behovet for nye kurser – og evt deltage i at udvikle dem. Og de har en rolle i at tilbyde individuel rådgivning og sparring til virksomheder.

Desuden har netværkene – som led i arbejdet med at igangsætte flere samarbejdsprojekter – en opgave i at rådgive om projektf finansiering. Mange ideer til nye projekter udspringer af netværkene, men skal finde finansieringen andre steder. Her kan netværkene være med til at finde den rette ordning til at finansiere projektet – fx fra statslige ordninger eller EU.

Videnformidlingen består således af 1) rådgivning og sparring med virksomhederne – herunder rådgivning om muligheder for finansiering af samarbejder og 2) udvikling af nye uddannelses tilbud, jf. tabel 4.3.

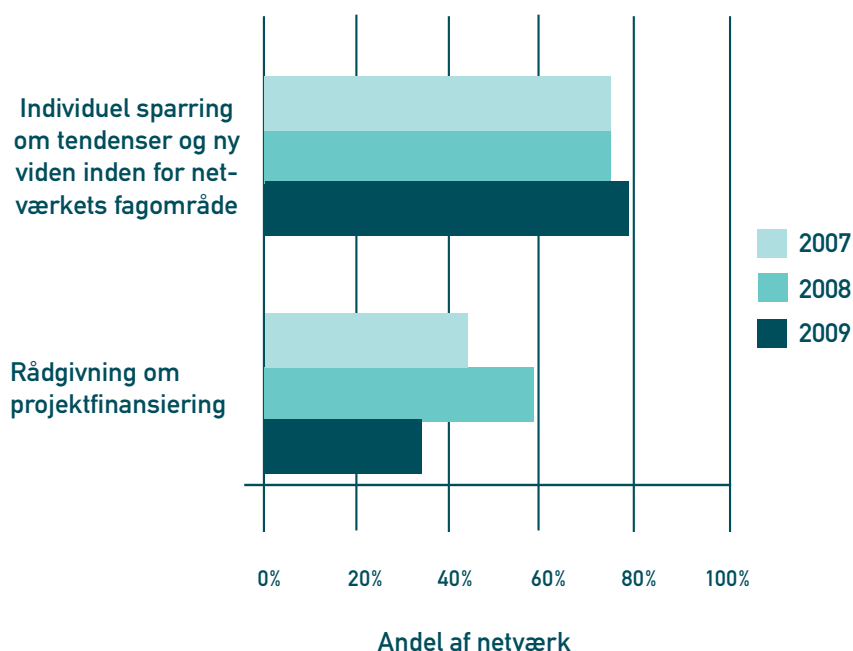
Tabel 4.3. Forskellige typer af videnformidling

Aktivitet	Beskrivelse	Antal af de 23 netværk, der tilbød aktiviteten	Antal virksomheder, der deltog i 2009
Rådgivning og sparring	Tilbud om konsulentbistand eller individuel sparring – baseret på ny viden og forskning fra universiteterne samt rådgivning om projektf finansiering og hjælp til at udforme ansøgninger.	17	491
Kompetenceudvikling	I samarbejde med universiteter og andre uddannelsesinstitutioner kan netværkene medvirke til at udvikle nye, virksomhedsrettede uddannelses tilbud inden for netværkenes fagområde.	9	Ej opgjort
	Aktiviteter, der bringer virksomheder sammen om konkrete udfordringer eller forretningsmæssige muligheder. Her deltager ikke videninstitutioner.	14	656

SPARRING OG RÅDGIVNING OM PROJEKTFINANSIERING STÅR I STAMPE

Som i de foregående år tilbød næsten tre ud af fire netværk virksomhederne individuel sparring omkring anvendelsesmuligheder og udviklingstendenser inden for netværkets fagområde. I 2009 var det således 17 af de 23 netværk, der havde denne aktivitet, jf. figur 4.11. Der var dog færre virksomheder, som benyttede sig af tilbudet i 2009, nemlig 491 mod 623 i 2008.

Figur 4.11. Andelen af netværk, der tilbyder virksomhederne sparring om ny viden og rådgivning om projektf finansiering, 2007-2009

Figur 4.11. viser også at kun 10 af netværkene i 2009 tilbød rådgivning om projektf finansiering, mens dette tilbud fandtes hos 16 af netværkene i 2008. Faldet skyldes bl.a. at kun to af de fire nye netværk tilbød denne service, og at tre af de netværk, som tilbød servicen i 2008 ikke længere indgår i netværksordningen. Desuden stoppede fem af de videreførte netværk med denne form for rådgivning.

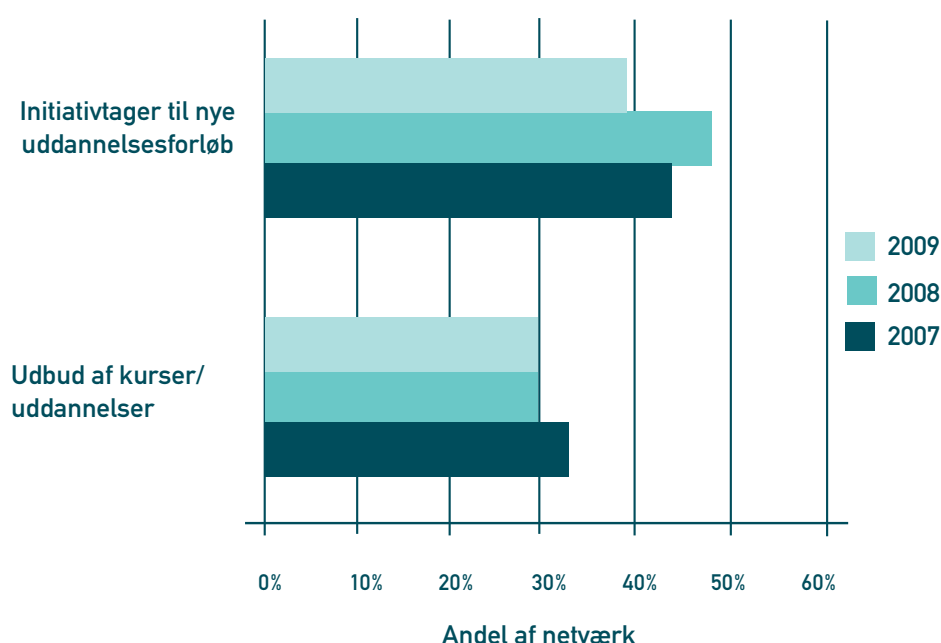
Der var med andre ord et ret tankevækkende fald i netværkenes aktivitet på dette vigtigste indsatsområde. Det er som nævnt de færreste projekter, der kan finansieres via netværkets egne midler. Og det kræver særlige kompetencer at navigere i finansieringslandskabet – herunder kompetencer i at skrive ansøgninger om finansiering af projekter. Kun meget få virksomheder mestrer denne disciplin, og det er nærliggende at netværkene assisterer her. Det er uheldigt, hvis perspektivrige projekter ikke føres ud i livet alene på grund af manglede indsigt i finansieringsmuligheder. Det hører dog med til billedet, at helt nye netværk typisk ikke er i stand til at tilbyde denne ydelse fra starten af, idet de først skal have dannet sig et godt overblik over aktørlandskabet, offentlige puljer og have ansat den nødvendige ekspertise.

FÆRRE NETVÆRK FOKUSERER PÅ KOMPETENCEUDVIKLING VIA KURSER

I mange af netværkene kan det være relevant løbende at afdække nye viden- og teknologiområder, hvor der er brug for kompetenceudvikling, men hvor der ikke er et veludviklet og veldefineret udbud af kurser. Netværkene kan derefter enten selv udvikle og udbyde kurser - eller de kan udvikle kurser/uddannelser sammen med en eller flere uddannelsesinstitutioner, der efterfølgende udbyder kurset eller uddannelsen.

Figur 4.12. viser, at det fortsat er under halvdelen af netværkene, der er aktive inden for kursus- og uddannelsesområdet. I 2009 havde 9 ud af de 23 netværk (altså 40 procent) taget initiativ til at der blev udviklet nye kurser/uddannelser. Figuren viser også, at det i lighed med de foregående år er knapt en tredjedel af netværkene, der selv udbyder kurser eller uddannelsesforløb.

Figur 4.12. Andelen af netværk, der har været initiativtager til uddannelsesforløb, eller selv har udbudt kurser, 2007-2009

Samlet blev der i 2009 taget initiativ til i alt 40 nye uddannelsesforløb – mod 47 nye i 2008.

Netværkene afholdt 30 forskellige kurser i 2009 – og kursusedtagerne brugte i alt godt 6.000 timer på disse kurser. Der er dermed sket en stigning i antallet af kursustimer på godt 10 procent ift. 2008. Hertil skal dog bemærkes, at to af de otte netværk, der udbyder kurser, stod for to tredjedele af disse timer.

Sammenfattende må det konstateres, at ret få netværk engagerede sig i de ofte mere komplekse videnformidlingsopgaver, som fx at spotte behovet for nye kurser – og evt. medvirke til at udvikle dem. Det betyder, at der er en risiko for at mere specifik viden, som ikke kan deles på konferencer og seminarer, ikke når ud til virksomheder, med manglende overskud til at gå ind i deciderede samarbejdsprojekter.

Foto: iStock photo

BILAG 1 PERFORMANCEREGNSKABET I TAL

1. RESULTATER	2009	2008 (27 netværk)	2007 (28 netværk)	2006 (36 netværk)	Procent ændring 2008-2009
1.1. INNOVATION					
Antal virksomheder, der har udviklet nye produkter/ ydelser/processer	302	408	315	345	-26 %
• I alt	13.1	15.1	11.3	9.6	-13 %
• Gennemsnit pr. netværk					
Antal virksomheder, der har fået nye ideer til innovation	556	466	424	400	19 %
• I alt	24.2	17.3	15.1	11.1	40 %
• Gennemsnit pr. netværk					
Antal virksomheder, der har fået tilført nye kompetencer, der kan føre til innovation	749	632	572	680	19 %
• I alt	32.6	23.4	20.4	18.9	39 %
• Gennemsnit pr. netværk					
1.2. SAMSPIL MED VIDENINSTITUTIONER					
Antal virksomheder, der deltog i samspilsprojekter med videninstitutioner	822	924	777	800	-11 %
• I alt	575	737	455	480	-22 %
• Heraf virksomheder med under 50 ansatte	35.7	34.2	27.8	22.2	4 %
• Gennemsnit pr. netværk					
Antal virksomheder, der deltog for første gang i et samarbejdsprojekt med en videninstitution	233	305	320	375	-24 %
• I alt	190	278	213	320	-32 %
• Heraf virksomheder med under 50 ansatte	10.1	11.3	11.4	10.4	-11 %
• Gennemsnit pr. netværk					

2. AKTIVITETER	2009 (23 netværk)	2008 (27 netværk)	2007 (28 netværk)	2006 (36 netværk)	Procent ændring 2008-2009
2.1. SAMLET ANTAL DELTAGERE I NETVÆRKENES AKTIVITETER					
Antal deltagende virksomheder	3.659	3.913	2.418	2.415	-6 %
• I alt	2.31	2.690	1.628	1.570	-14 %
• Heraf virksomheder med under 50 ansatte					
Gennemsnitligt antal deltagende virksomheder pr. netværk	159	145	86	67	10 %
2.2. BROBYGGENDE AKTIVITETER					
Antal virksomheder, der har deltaget i konferencer, seminarer mv. arrangeret af netværkene	2.969	2.973	1.842	1.917	0 %
Antal virksomheder, der har deltaget i tematiske netværk udbudt af netværkene	785	1.000	575	626	-21 %
Antal virksomheder, der har deltaget i matchmaking udbudt af netværkene	1.215	870	742	550	41 %
Antal virksomheder, der har deltaget i idegenerering udbudt af netværkene	827	1.039	496	550	-20 %
2.3. SAMARBEJDSPROJEKTER I REGI AF NETVÆRKENES					
Antal virksomheder, der deltog i forprojekter	408	348	161	NA	17 %
Antal aktive innovationsprojekter i regi af netværkene (samarbejdsprojekter med deltagelse af mindst én virksomhed og mindst én videninstitution)	114	153	125	139	-25 %
Antal virksomheder, der deltog i innovationsprojekter	520	632	440	563	-18 %
• I alt	358	465	248	414	-23 %
• Heraf virksomheder med under 50 ansatte					
Antal deltagende enheder fra videninstitutioner i innovationsprojekter	109	139	105	119	-22 %

Samlet omsætning i innovationsprojekter	103 mio.kr.	113 mio. kr.	65 mio. kr.	112 mio. kr.	-8 %
Samlet virksomhedsfinansiering af innovationsprojekter	31 mio.kr	58 mio. kr.	36 mio. kr.	NA	-47 %
2.4. VIDENFORMIDLING					
Antal uddannelsesforløb netværkene har taget initiativ til	39	47	43	65	-17 %
Antal uddannelsesforløb udbudt af netværkene	30	34	40	86	-12 %
Andel af netværkene, der udbød konsulenttydelser	NA	63	48	39	%
Andel af netværkene, der rådgav om projektf finansiering og tilskudsordninger	43	59	32	40	-27 %
Andel der tilbød individuel sparring om tendenser og anvendelsesmuligheder inden for netværkets fagområde	74%	74	78	NA	0 %
2.5. GENEREL FORMIDLING OG OPSØGENDE ARBEJDE					
Antal virksomheder netværkene tog individuel kontakt til mhp. deltagelse i netværkene	1.100	1.680	2.678	4000	- 35 %
Antal omtaler af netværkene i lokale og landsdækkende medier	621	590	457	830	5 %

3. RESSOURCER	2009 (23 netværk)	2008 (27 netværk)	2007 (28 netværk)	2006 (36 netværk)	Procent ændring 2008-2009
3.1. OMSÆTNING OG MEDARBEJDERE	mio.kr.	mio. kr.	mio.kr	mio.kr.	
Samlet omsætning	196,6	180,9	153,4	181,0	9 %
Heraf finansiering fra:					
• Staten	76,2	70,8	59,7	66,3	8 %
• Regioner/kommuner	18,8	15,5	18,2	31,3	21 %
• Videninstitutioner	20,7	18,4	14,3	21,6	13 %
• Virksomheder	63,1	67,8	53,3	39,2	-7 %
• EU	14,9	2,2	4,6	1,9	600 %
• Andet	3,3	6,2	3,3	20,8	-47 %
Gennemsnitlig omsætning per netværk	8,5	6,7	5,5	5,0	25 %
Gennemsnitligt antal medarbejdere i netværkene	4,8 årsværk	5,4 årsværk	4,6 årsværk	5,1 årsværk	-11 %
Omsætning per medarbejder	1,8	1,2	1,2	1,0	50 %
Andel af netværkene, der har kontingentindtægter	17 %	37 %	32 %	36 %	-54 %

Dette bilag giver en oversigt over de innovationsnetværk, som Forsknings- og Innovationsstyrelsen medfinansierer pr 1.6.2010. Da Performanceregnskabet vedrører 2009 er der ikke et fuldstændigt sammenfald med de netværk, der indgår i den samlede opgørelse i bilag 1.

Netværkene er opdelt tre grupper: 1) uændrede netværk, 2) netværk væsentlig udvidet eller sammenlagt i 2010 og 3) nye netværk (2010). Du kan læse mere om de enkelte innovationsnetværk på deres respektive hjemmesider – og på Forsknings- og Innovationsstyrelsens hjemmeside på <http://fi.dk/innovation/samspil-mellem-forskning-og-erhvervsliv/> eller på www.netmatch.nu

Uændrede netværk

AluCluster

Netværkets formål er at øge innovationsgraden og konkurrencekraften i danske virksomheder gennem øget brug af aluminium og design.

Etableringsår: 1999
Web: www.alucluster.com

ApEx - Centre for Applied Experience Economy

Animation Hub

Arbejder for at udbrede brugen af animation på områder i samfunds- og erhvervslivet, der ikke har tradition for at benytte sig af animation. Fx inden for markedsføring, produktudvikling, nyhedsformidling og i læringssammenhænge.

Etableringsår: 2009
Web: www.animationhub.dk

Innovationsnetværket Livsstil – Bolig og beklædning

Innovationsnetværket Livsstil – Bolig og Beklædning skal fremme vækst og innovation i bolig- og beklædningsbranchen ved at identificere, formidle og forankre ny viden samt være brobygger mellem virksomheder og forsknings- & vidensinstitutioner.

Etableringsår: 2001
Web: www.innonetlifestyle.com

Offshore Center Danmark

Offshore Center Danmark arbejder for at forankre, koordinere og videreudvikle den viden og kompetence, som findes i den danske offshore branche.

Etableringsår: 2003
Web: <http://www.offshorecenter.dk/>

RoboCluster

Netværkets faglige fokus er udvikling og anvendelse af robotteknologi, sensorer og intelligente mekaniske systemer.

Etableringsår: 2003
Web: www.robocluster.dk

FoodNetwork - Fødevaresektorens Innovationsnetværk

Netværket skal skabe overblik og synlighed omkring relevante samarbejdspartnere for alle aktører i fødevaresektoren. Netværket skal understøtte og facilitere fødevareklynger over hele landet.

Etableringsår: 2009
Web: www.foodnetwork.dk

Infiniit

Infiniit er et landsdækkende netværk for innovativ udnyttelse af it. Formålet er at fremme samarbejde og videnudvikling inden for indlejrede systemer, mobilteknologi, pervasive teknologier og fremtidens internet.

Etableringsår: 2009
Web: www.infiniit.dk

Dansk Lydteknologi

Netværket er et innovativt samlingspunkt for de mange brancher og aktører, der arbejder med lydteknologi. Målet er at styrke og udbygge Danmarks globale position gennem samarbejde og innovation. Målgruppen spænder fra høreapparater & medico, over lydeffekter, hifi og musikudstyr, til telekommunikation, støjmåling og forsvarsindustri.

Etableringsår: 2009
Web: www.lydteknologi.dk

Innovationsnetværket PlastNet

Plastnet er et samarbejde mellem virksomheder, uddannelsesinstitutioner og teknologiske videnformidlere med interesse for plast og polymere materialer.

Etableringsår: 2009

Web: www.plastnet.dk

Innovationsnetværket TransportNet

Transportbranchens konkurrenceevne i fremtiden afhænger af et teknologisk førerskab. Derfor skal branchen kunne trække på nye og bedre, mere effektive og fejlsikrede teknologier samt ny og bedre viden. Transportens Innovationsnetværk skal øge muligheden for at samle aktørerne i transportkæderne på tværs af faggrænser og domæner, skabe ny synergi, identificere behov for nye teknologier og initiere innovations- og udviklingsprojekter.

Etableringsår: 2009

Web: www.tinv.dk

Biopeople

Netværket skal sikre videndeling og samarbejde inden for biomedicinsk forskning og udvikling på tværs af traditionelle strukturer og barrierer. Netværket samler de aktiviteter, der tidligere foregik i regi af netværkene Biologue og BioSys.

Etableringsår: 2009/2010

Web: <http://www.biopeople.dk/>

Netværk, der er væsentlige udvidet eller opstået som sammenlægninger i 2010

Innovationsnetværket for Energieffektivt og bæredygtigt byggeri - INNOBYG

Netværkets formål er at skabe og samle ny viden om energieffektivitet og bæredygtighed på tværs af byggeriets faggrupper, bl.a. ved inddragelse af branchens kunder. Målgruppen er byggeribranchen, bygherrer, rådgivere, materialeproducenter mv. Netværket samler aktiviteter, der tidligere foregik i LavEByg men med et udvidet fokus og større partnerkreds.

Etableringsår: 2006

Web: www.innobyg.dk

Innovationsnetværket for Videnbaseret oplevelsesøkonomi

Netværkets faglige fokus er udvikling af nye forretningsmodeller baseret på oplevelser. Netværkets målgruppe er virksomheder, der enten som deres primære erhverv – eller som en del af deres forretning – beskæftiger sig med oplevelser. Netværket samler aktiviteter, der tidligere foregik i ApEx – Center for Anvendt Oplevelsesøkonomi og Dansk videntcenter for Oplevelsesøkonomi (DANVIFO).

Etableringsår: 2006

Web: under udvikling

VE-NET

Netværket arbejder på tværs af eksisterende energisystemer ved at bygge bro mellem forskningsinstitutioner og virksomheder. Målet er at udvikle nye idéer og skabe synergi med henblik på energibesparelser og øget anvendelse af vedvarende energi.

Etableringsår: 2006

Web: <http://www.ve-net.eu/>

Innovationsnetværket for biomasse

Netværket skal skabe udvikling inden for produktion, håndtering og forarbejdning af biomasse, energiudnyttelse og udnyttelse af rest-produkter. Målgruppen er virksomheder, inden for biomasse og husdyrgødning.

Etableringsår: 2010

Web: www.cbmi.dk

Nye netværk 2010

Innovationsnetværket for Dansk lys

Netværkets faglige fokus er lys i alle dets former i det omfang, det kan omsættes til kommercielle produkter. Hovedområderne for netværket er lyskilder, armaturer og rådgivning. Målgruppen er virksomheder, der beskæftiger sig med anvendelse af lys i Danmark.

Etableringsår: 2010

Web: www.dansklys.dk

Innovationsnetværket for Markedsføring og forbrugerforståelse

Netværket vil samle spidskompetencerne i Danmark inden for forbrugerforståelse, markedsføring, branding mv. og sørge for at denne viden forankres hos reklamebureauer og virksomheder. Målgruppen for netværket er både reklame- og kommunikationsbureauer, men også vareproducerende virksomheder, der har brug for viden på et højt niveau.

Etableringsår: 2010

Web: under udvikling

Innovationsnetværket Service platform

Netværket skal være den samlede platform for aktiviteter, der kan øge innovation i servicevirksomheder. Netværket tager udgangspunkt i fire udfordringer: Internationalisering, produktivitet, strategi og ledelse og medarbejdernes kvalifikationer. Målgruppen er bred og omfatter både serviceerhvervet og produktionsvirksomheder, hvis produkter har et højt serviceindhold.

Etableringsår: 2010

Web: under udvikling

Innovationsnetværket for Miljøteknologi

Netværkets formål er at skabe tværfaglig udvikling af nye miljøteknologier inden for vand, jord, luft og affald. Målgruppen er den danske cleantech-sektor.

Etableringsår: 2010

Web: under udvikling

Partnerskaber 2010

Partnerskabet "LEV VEL, innovation til ældre"

Partnerskabets formål er at udvikle innovative løsninger, der muliggør, at selv-hjulpne ældre fastholder deres ønskede livsrum og funktionsevne. De vil dermed adressere udfordringen i de mange flere ældre på den ene side og de færre hænder i det offentlige sundhedsvæsen på den anden side.

Etableringsår: 2010

Web: www.lvvl.dk

Partnerskabet "Innovative løsninger til kroniske syge"

Partnerskabets formål er at udvikle ny velfærdsteknologi og samspil mellem de forskellige tekno-logier samt udvikle nye forretningsmodeller og servicekoncepter for anvendelsen af velfærdsteknologi inden for de fire store kroniske folkesygdomme (hjerter-kar, diabetes, muskel- og skeltilidelser og KOL).

Etableringsår: 2010

Web: under udvikling

Partnerskabet "Vand i byer"

Partnerskabets formål er at tilpasse danske byer til de øgede nedbørsmængder og samtidig udvikle nye kommercielle løsninger med stort eksportpotentiale. En af ambitionerne er at udvikle løsninger, så fremtidens store nedbørsmængder anvendes som ressource frem for at udgøre et problem.

Etableringsår: 2010

Web: www.vandibyer.dk

Foto: Colourbox.com

Udgivne publikationer fra FI i serien Innovation: Analyse og Evaluering

- 01/2009 Effektmåling af innovationsmiljøernes støtte til danske iværksættere
- 02/2009 Rammer for innovativ IKT-anvendelse – erfaringer fra Den Regionale IKTsatsning
- 03/2009 Analyse af forsknings- og udviklingssamarbejde mellem virksomheder og videninstitutioner
- 04/2009 International Evaluation of the Danish GTS-system – A step beyond
- 05/2009 Proof of concept-finansiering til offentlige forskningsinstitutioner – Midtvejsevaluering
- 06/2009 Mapping of the Danish knowledge system with focus on the role and function of the GTS-net
- 07/2009 International Comparison of Five Institute Systems
- 08/2009 Review of science and technology foresight studies and comparison with GTS2015
- 09/2009 Analyse af små og mellemstore virksomheders internationale FoU-samarbejde
- 10/2009 Ikt-anvendelse og innovationsresultater i små og mellemstore virksomheder
- 11/2009 Virksomhedernes alternative strategier til fremme af privat forskning, udvikling og innovation
- 12/2009 Rådet for Teknologi og Innovation måler sin indsats inden for metrologi i perioden 2007-2009
- 13/2009 Kommercialisering af forskningsresultater - Statistik 2008
- 14/2009 Erhvervslivets forskning, udvikling og innovation i Danmark 2009 – Den økonomiske krises betydning
- 15/2009 Finanskrisens påvirkning på IT-startups
- 16/2009 Universiteternes Iværksætterbarometer 2009
- 17/2009 Kortlægning af iværksætter- og entreprenørskabsfag ved de 8 danske universiteter – 2009
- 18/2009 The Gazelle Growth Programme – Mid Term Evaluation
- 19/2009 Nye former for samarbejde om privat forskning, udvikling og innovation - midtvejsevaluering af åbne midler
- 20/2009 Innovationsagenter - Nye veje til innovation i små og mellemstore virksomheder. Erfaringer fra midtvejsevaluering af pilotprojektet Regionale Innovationsagenter
- 21/2009 Forskning, udvikling og innovation i små og mellemstore virksomheder - erfaringer fra midtvejsevaluering af videnskupper
- 22/2009 Dansk innovationspolitik 2009 – Den økonomiske krises betydning for fremme af erhvervslivets forskning, udvikling og innovation
- 23/2009 Serviceinnovation og innovationsfremmesystemet
- 24/2009 Performanceregnskab for Forsknings- og Innovationsstyrelsens innovationsnetværk 2009
- 25/2009 Performanceregnskab for innovationsmiljøerne 2009
- 01/2010 Produktivitetseffekter af erhvervslivets forskning, udvikling og innovation
- 02/2010 Erhvervslivets forskning, udvikling og innovation i Danmark 2010
- 03/2010 An Analysis of Firm Growth Effects of the Danish Innovation Consortium Scheme
- 04/2010 Effektmåling af videnpilotordningens betydning for små og mellemstore virksomheder
- 05/2010 InnovationDanmark 2009 - resultater og evalueringsstrategi
- 06/2010 Kommercialisering af forskningsresultater - Statistik 2009
- 07/2010 Performanceregnskab for Videnskabsministeriets GTS-net 2010
- 08/2010 Innovationsnetværk Danmark - Performanceregnskab 2010
- 09/2010 Performanceregnskab for Videnskabsministeriets Innovationsmiljøer 2010
- 10/2010 Universiteternes Iværksætterbarometer 2010
- 11/2010 An Analysis of the Danish Industrial PhD Programme
- 12/2010 Brugerundersøgelse af GTS-institutterne 2010

Innovationsnetværkene er et af de centrale danske initiativer til at give de danske virksomheders innovationsindsats et løft. Det sker ved, at innovationsnetværkene bygger bro mellem dansk erhvervsliv og den store produktion af viden, der foregår på universiteter, andre forsknings- og uddannelsesinstitutioner og teknologiske serviceinstitutter. Innovationsnetværkene har især en rolle i at hjælpe de små- og mellemstore virksomheder i gang med at trække på viden fra videninstitutionerne. Gennem opsøgende arbejde, informationsaktiviteter, konferencer, tilbud om matchmaking, innovationsprojekter mv. fungerer netværkene som en hoveddør ind til videninstitutionerne og de rette forskere og undervisere.

Innovationsnetværkenes performance, i form af resultater og aktiviteter, måles årligt. Dette performanceregnskab er det fjerde i rækken og viser resultaterne for innovationsnetværkene i 2009 og for udviklingen fra 2006-2009.

